

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Analýza hospodaření a zdrojů financování krajského hasičského záchranného sboru

Analysis of Economy and Funding Sources of the Regional Fire Rescue Service

Student: Bc. Kateřina Staniczková

Vedoucí diplomové práce: Ing. Alžběta Urbancová Ph.D.

Ostrava 2015

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Kateřina Staniczková**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **6202T049 Účetnictví a daně**
Téma: **Analýza hospodaření a zdrojů financování krajského hasičského
záchranného sboru**
**Analysis of Economy and Funding Sources of the Regional Fire Rescue
Service**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Charakteristika hasičského záchranného sboru a právní úprava organizačních složek státu
3. Hospodaření a zdroje financování organizačních složek státu a hasičského záchranného sboru
4. Analýza hospodaření krajského hasičského záchranného sboru
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

MÁČE, Miroslav. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu*. Praha: Grada Publishing, 2012. 640 s. ISBN 978-80-247-3637-2.

SCHNEIDEROVÁ, Ivana. *Rozpočtová skladba 2014*. Praha: Acha obec účtuje, 2014. 280 s. ISBN 978-80-9054-201-3.

SVOBODOVÁ, Jaroslava a kol. *Účtová osnova, České účetní standardy pro některé vybrané účetní jednotky 2014 – 314 postupů účtování*. 11. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 608 s. ISBN 978-80-7263-864-2.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Alžběta Urbancová, Ph.D.**

Datum zadání: 21.11.2014

Datum odevzdání: 25.04.2015

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně. Přílohy č. 3, 6, 9, 10, dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.

V Ostravě 24. dubna 2015

Kateřina Staniczková

Bc. Kateřina Staniczková

Obsah

1	ÚVOD	6
2	CHARAKTERISTIKA HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU A PRÁVNÍ ÚPRAVA ORGANIZAČNÍCH SLOŽEK STÁTU	8
2.1	HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY	8
2.1.1	<i>Poslání Hasičského záchranného sboru České republiky.....</i>	<i>8</i>
2.1.2	<i>Organizační struktura Hasičského záchranného sboru České republiky</i>	<i>8</i>
2.1.3	<i>Právní předpisy Hasičského záchranného sboru České republiky</i>	<i>9</i>
2.2	HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE	10
2.2.1	<i>Geografická a demografická charakteristika Moravskoslezského kraje</i>	<i>10</i>
2.2.2	<i>Organizační struktura Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje.....</i>	<i>11</i>
2.2.3	<i>Jednotky požární ochrany</i>	<i>12</i>
2.3	VYMEZENÍ POJMU ORGANIZAČNÍ SLOŽKY STÁTU	13
2.3.1	<i>Charakteristika organizační složky státu.....</i>	<i>13</i>
2.3.2	<i>Centrální systém účetních informací státu</i>	<i>14</i>
2.3.3	<i>Daňové aspekty organizačních složek státu</i>	<i>15</i>
2.4	ÚČETNÍ PŘEDPISY PRO ORGANIZAČNÍ SLOŽKY STÁTU	19
2.4.1	<i>Zákon o účetnictví.....</i>	<i>21</i>
2.4.2	<i>Vyhláška pro vedení účetnictví.....</i>	<i>21</i>
2.4.3	<i>České účetní standardy</i>	<i>22</i>
2.4.4	<i>Zákon o rozpočtových pravidlech</i>	<i>24</i>
2.4.5	<i>Zákon o rozpočtové skladbě.....</i>	<i>24</i>
2.4.6	<i>Technická vyhláška o účetních záznamech</i>	<i>25</i>
2.4.7	<i>Vyhláška o požadavcích na schvalování účetních závěrek</i>	<i>25</i>
2.4.8	<i>Konsolidační vyhláška státu</i>	<i>25</i>
2.4.9	<i>Vyhláška o inventarizaci.....</i>	<i>26</i>
3	HOSPODAŘENÍ A ZDROJE FINANCOVÁNÍ ORGANIZAČNÍCH SLOŽEK STÁTU A HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU	27

3.1	HOSPODAŘENÍ ORGANIZAČNÍCH SLOŽEK STÁTU	27
3.1.1	<i>Státní rozpočet</i>	28
3.1.2	<i>Peněžní fondy</i>	29
3.1.3	<i>Mimorozpočtové zdroje</i>	31
3.1.4	<i>Zúčtování příjmů ve prospěch státního rozpočtu</i>	31
3.1.5	<i>Fondy z Evropské unie</i>	32
3.2	FINANCOVÁNÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU KRAJE	34
3.2.1	<i>Dotace ze státního rozpočtu</i>	36
3.2.2	<i>Dotace z rozpočtů krajských úřadů</i>	36
3.2.3	<i>Tržby z vlastní činnosti</i>	37
3.2.4	<i>Nepeněžní toky</i>	37
3.3	ÚHRADA NÁKLADŮ ZA ZÁSAH JEDNOTKY POŽÁRNÍ OCHRANY	37
3.3.1	<i>Vyúčtování náhrad za likvidační práce při dopravních nehodách</i>	38
3.3.2	<i>Vyúčtování úhrad nákladů za zásahy prováděné jednotkami PO</i>	39
3.4	FOND ZÁBRANY ŠKOD	42
3.5	VÝKAZY ÚČETNÍ ZÁVĚRKY	44
3.5.1	<i>Rozvaha</i>	44
3.5.2	<i>Výkaz zisku a ztráty</i>	45
3.5.3	<i>Příloha</i>	45
3.5.4	<i>Přehled o peněžních tocích</i>	45
3.5.5	<i>Přehled o změnách vlastního kapitálu</i>	46
3.6	ANALÝZA ROZVAHY A VÝKAZU ZISKU A ZTRÁTY	46
3.6.1	<i>Horizontální analýza účetních výkazů</i>	46
3.6.2	<i>Vertikální analýza účetních výkazů</i>	47
4	ANALÝZA HOSPODAŘENÍ KRAJSKÉHO HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU	48
4.1	ANALÝZA HOSPODAŘENÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE 2010 – 2014	48
4.1.1	<i>Hospodaření HZS Moravskoslezského kraje v roce 2010</i>	49
4.1.1	<i>Hospodaření HZS Moravskoslezského kraje v roce 2011</i>	50

4.1.2	<i>Hospodaření HZS Moravskoslezského kraje v roce 2012.....</i>	52
4.1.3	<i>Hospodaření HZS Moravskoslezského kraje v roce 2013.....</i>	54
4.1.4	<i>Hospodaření HZS Moravskoslezského kraje v roce 2014.....</i>	55
4.2	VÝVOJ ROZPOČTU	57
4.2.1	<i>Vývoj příjmů</i>	57
4.2.2	<i>Vývoj výdajů</i>	58
4.3	NOVELIZACE SMĚRNICE A ZMĚNA V POSTUPU VÝPOČTU NÁHRAD	59
4.4	HORIZONTÁLNÍ A VERTIKÁLNÍ ANALÝZA VYBRANÝCH ÚČETNÍCH VÝKAZŮ	67
4.4.1	<i>Horizontální analýza rozvahy</i>	68
4.4.2	<i>Vertikální analýza rozvahy</i>	69
4.4.3	<i>Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty.....</i>	71
4.4.4	<i>Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty.....</i>	71
4.5	NÁVRHY A DOPORUČENÍ	73
5	ZÁVĚR.....	75
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	77
	SEZNAM ZKRATEK.....	84
	PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE	
	SEZNAM PŘÍLOH	
	PŘÍLOHY	

1 Úvod

Pod pojmem „požární ochrana“ si lze představit účinnou ochranu života a zdraví občanů a jejich majetku před požáry, živelnými pohromami a jinými mimořádnými událostmi.

V zájmu celé naší společnosti je, aby činnosti, které plynou ze základního poslání Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen „HZS ČR“), byly poskytovány a zabezpečovány v dostatečné kvalitě. Proto, aby tyto služby byly dostupné všem občanům, spadají činnosti HZS ČR do oblasti veřejného neziskového sektoru.

Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje (dále jen „HZS MSK“), jako část HZS ČR, byl zřízen 1. 1. 2001 na základě zákona č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. HZS MSK je správním úřadem na úseku požární ochrany, organizační složkou státu a účetní jednotkou. Jelikož je HZS MSK organizační složkou státu (dále jen „OSS“), jsou veškeré jeho příjmy a výdaje součástí rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra. HZS MSK kromě rozpočtových prostředků hospodaří i s mimorozpočtovými zdroji. Mezi tyto zdroje patří zejména prostředky z fondů, peněžité dary, získané zahraniční prostředky, příspěvky měst, obcí a krajů nebo plnění pojišťoven.

Primárním cílem diplomové práce je analyzovat hospodaření HZS MSK v letech 2010 – 2014, popsat a zhodnotit mimorozpočtové zdroje s následným navržením nových zdrojů příjmů. Vytvoření nových zdrojů je důležité k získání vyšších finančních prostředků ke zkvalitnění a zrychlení účinnosti záchranných a likvidačních prací v oblasti požární ochrany.

Sekundárním cílem je pomocí výpočtů analyzovat změnu ve směrnici o vyúčtování úhrad nákladů za zásahy prováděné u dopravních nehod jednotkami požární ochrany, ke které došlo 1. října 2013 s následným vyhodnocením, zda nový systém vyúčtování náhrad za zásahy je finančně výhodnější pro HZS MSK nebo pro Českou kancelář pojistitelů, prostřednictvím níž jsou tyto náhrady vypláceny, oproti dřívějšímu systému vyúčtování náhrad za likvidační práce při dopravních nehodách s využitím dříve platného ceníku.

Při zpracování této práce byly využity metody analýzy, deskripce a komparace. Diplomová práce je rozdělena kromě úvodu a závěru do tří hlavních kapitol.

Druhá kapitola je zaměřena především teoreticky. Obsahuje vymezení HZS ČR, jeho poslání a úkoly na úrovni požární ochrany, včetně detailního popisu a základních údajů o HZS

MSK, který hraje v této práci stěžejní roli. Jelikož je HZS MSK organizační složkou státu, je tato část věnována vymezení pojmu OSS a její charakteristice, jak všeobecné, tak i z daňového hlediska. V rámci kapitoly jsou také stanoveny právní předpisy, kterými je HZS ČR povinen se řídit a zároveň také účetní legislativa platná pro OSS. Dále je zde podrobněji rozebrána organizace jednotek požární ochrany, jejich poslání a členění na území České republiky.

Třetí kapitola je věnována hospodaření OSS včetně možností jejich financování a také financování HZS MSK. V druhé polovině této kapitoly je pozornost zaměřena popisu, významu a změnám směrnice k vyúčtování úhrad nákladů za zásahy prováděné u dopravních nehod jednotkami požární ochrany a fondu zábrany škod. V poslední řadě jsou v kapitole charakterizovány účetní výkazy, které v rámci účetní závěrky HZS MSK sestavuje.

Čtvrtá kapitola je zaměřena zcela prakticky. Kapitola se zabývá analýzou hospodaření HZS MSK za období 2010 – 2014, tzn. srovnáním příjmů a výdajů v jednotlivých letech, které vycházejí ze stavu rozpočtu ke konci kalendářního roku a horizontální a vertikální analýzou vybraných účetních výkazů, která je provedena pro jednodušší orientaci v hospodaření HZS MSK. V rámci rozboru hospodaření jsou pro přehlednost údaje uvedeny v tabulkách s vývojem příjmů a výdajů za sledované období. Následně jsou po zhodnocení hospodaření navrženy doporučení na jeho zefektivnění, tzn., způsoby jakým by mohlo dojít ke zvýšení příjmů HZS MSK z mimorozpočtových zdrojů a naopak možnosti na snížení výdajů HZS MSK. V kapitole jsou uvedeny i praktické příklady vyúčtování náhrad za zásahy dle dříve platné směrnice o vyúčtování náhrad za likvidační práce při dopravní nehodě a dle současně platné směrnice o vyúčtování úhrad nákladů za zásahy prováděné u dopravních nehod, které jsou srovnány, a následně je vyhodnoceno, pro jaký subjekt je nový způsob vyúčtování finančně výhodnější, zda pro HZS MSK nebo pro Českou kancelář pojistitelů.

Při zpracování diplomové práce byla použita legislativní úprava platná jak v současnosti, tak i v jednotlivých analyzovaných letech a jako zdroj informací sloužily statistické údaje HZS MSK, internetové zdroje a interní výkazy o hospodaření HZS MSK za jednotlivé sledované roky.

2 Charakteristika hasičského záchranného sboru a právní úprava organizačních složek státu

2.1 Hasičský záchranný sbor České republiky

HZS ČR plní v současnosti velmi významnou roli nejen při plnění svých povinností, ale i v přípravách státu na mimořádné události. Rok 2001 se stal pro HZS ČR stěžejním díky rozšíření své oblasti působnosti i na ochranu obyvatelstva, ke které došlo důsledkem sloučení HZS ČR s Hlavním úřadem civilní ochrany, podobně, jako je tomu i v některých dalších evropských státech. [15]

2.1.1 Poslání Hasičského záchranného sboru České republiky

Primárním posláním HZS ČR je ochraňovat životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry. Sekundárním úkolem je poskytovat potřebnou pomoc při mimořádných událostech, ať už se jedná o havárie v průmyslu, útoky teroristů nebo živelné pohromy jako je např. povodeň, požár způsobený zásahem blesku nebo neštěstí vzniklé v důsledku povětrnostních podmínek. Při uskutečňování těchto úkolů tvoří HZS ČR součinnost nejen se složkami integrovaného záchranného systému, ale i se správními úřady, neziskovými organizacemi, sdruženími občanů a dalšími státními orgány, orgány samosprávy a právníckými a fyzickými osobami.

IZS neboli integrovaný záchranný systém zajišťuje koordinovaný postup, při kterém se stanoví potřebné kroky k řešení daných mimořádných událostí a následně pomáhá také při realizaci záchranných a likvidačních prací. V dnešní době je role HZS ČR při řešení mimořádných událostí velmi významná. [14], [15]

2.1.2 Organizační struktura Hasičského záchranného sboru České republiky

V současnosti tvoří HZS ČR generální ředitelství, které spadá dle organizační působnosti pod Ministerstvo vnitra, dále 14 krajských HZS, Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany, které se nacházejí ve Frýdku-Místku a jako poslední Záchranný útvar HZS ČR, který má své objekty rozmístěné v Hlučíně a Zbirohu. Generální

ředitelství HZS ČR zastřešuje taky vzdělávací, technická a účelová zařízení, mezi které patří např. Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, Technický ústav požární ochrany v Praze, Skladovací a opravárenské zařízení nebo další školní a výcvikové zařízení, které pracovníci HZS ČR aktivně využívají. [15]

V čele generálního ředitelství HZS ČR v Praze je generální ředitel, kterým se stal v roce 2011 brigádní generál Ing. Drahoslav Ryba. Generální ředitelství má pod svou kontrolou jednotlivé HZS krajů, které patří mezi OSS, jimž dozoruje a spravuje je. Příjmy a výdaje těchto složek jsou součástí rozpočtu daného ministerstva. Ve vedení HZS kraje je krajské ředitelství, které řídí konkrétní územní odbory, jejichž územní rozsah je shodný s původní rozlohou okresů.

2.1.3 Právní předpisy Hasičského záchranného sboru České republiky

Parlament ČR projednal a schválil zákony s účinností od 1. ledna 2001, které upravují působnost HZS ČR, jeho úkoly i rozsah pravomocí, jak v oblasti požární ochrany (dále jen „PO“), tak i v oblasti krizového řízení, civilního nouzového plánování, ochrany obyvatelstva a integrovaného záchranného systému.

Postavení, práva a povinnosti HZS kraje, správních orgánů, orgánů územní samosprávy, jakož i právnických osob a podnikajících fyzických osob na úseku PO jsou upraveny především následujícími právními předpisy:

- zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. [50]

2.1.3.1 Zákon o požární ochraně

Autorem **zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o PO“) je Ministerstvo vnitra a jeho podřízený útvar generální ředitelství HZS ČR. Smyslem zákona je stanovit podmínky pro ochranu života, zdraví a majetku obyvatel před požáry a k poskytování účinné pomoci při řešení mimořádných událostí a jiných živelných pohromách. V zákoně jsou stanoveny povinnosti všech zúčastněných ministerstev, dalších správních úřadů, jednotek PO, právnických a fyzických osob a samosprávy v sektoru PO.

V úvodním ustanovení zákona o PO je zmíněno, že každý občan je povinen si počínat tak, aby nevznikla příčina vzniku požáru, neohrozil majetek, život a zdraví obyvatel a život a zdraví zvířat při překonávání požáru, pohrom vzniklých v důsledku živelných událostí a jiných mimořádných událostí. Také je každý povinen poskytovat přiměřenou osobní pomoc za podmínky, že neohrozí sám sebe nebo osoby blízké.

2.1.3.2 Zákon o Hasičském záchranném sboru České republiky

Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky upravuje organizaci, řízení a úkoly HZS ČR, jejichž součástí je např. informace, které útvary HZS tvoří nebo úpravu pro úhradu nákladů zásahů. Dále zákon definuje práva a povinnosti příslušníků včetně oprávnění příslušníků a jejich zvláštní povinnosti, popis služebního stejnokroje nebo další společná, přechodná a zmocňovací ustanovení.

2.2 Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje

MSK leží na severovýchodě ČR. Vzhledem ke své poloze sousedí kraj se zahraničními státy, a to s Polskou a Slovenskou republikou. Díky těmto sousedským vazbám jsou určitá města zapojena do programů všestranné vzájemné spolupráce.

2.2.1 Geografická a demografická charakteristika Moravskoslezského kraje

V kraji žije 1 217 676 obyvatel a jeho rozloha je 5 427 km². Statutárním městem MSK je Ostrava. MSK se skládá z šesti okresů (Bruntál, Karviná, Frýdek-Místek, Nový Jičín, Opava,

Ostrava - město), z jejichž území byl odvozen rozsah jednotlivých územních odborů HZS a 22 obcí s rozšířenou působností. [12]

Nejznámější zajímavostí, kterou je kraj typický, je těžba černého uhlí v ostravsko-karvinské pánvi. V kraji je vybudována spleť silnic, jejichž součástí jsou dálnice a rychlostní silnice. Pro místní obyvatele je v kraji zajištěna letecká doprava prostřednictvím Letiště Leoše Janáčka v Mošnově, nedaleko Ostravy a dále také široká škála dopravních možností, ať už pomocí železnic, autobusů či tramvajové a trolejbusové hromadné dopravy v krajském městě.

2.2.2 Organizační struktura Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje

Součástí HZS ČR je i HZS MSK. HZS MSK byl zřízen s účinností od 1. ledna 2001 na základě zákona o HZS ČR, jehož úkolem bylo převzetí práv a povinností konkrétních územních odborů Moravskoslezského kraje. Organizační struktura organizačních složek MSK se skládá z [13]:

- krajského ředitelství,
- územních odborů,
 - územní odbor Bruntál,
 - územní odbor Frýdek-Místek,
 - územní odbor Karviná,
 - územní odbor Nový Jičín,
 - územní odbor Ostrava,
 - územní odbor Opava.

Krajské ředitelství MSK se následně člení na interní úseky, ve kterých jsou řešeny jednotlivé konkrétní problematické záležitosti. Dále se krajské ředitelství dělí na kancelář krajského ředitele, úsek prevence a civilní nouzové připravenosti, úsek integrovaného záchranného systému a operačního řízení, úsek ekonomiky, pracoviště interního auditu a kontroly a novinkou od 1. ledna 2014 je i pracoviště pro evropské fondy a zahraniční spolupráci. V čele krajského ředitelství stojí krajský ředitel, jímž je v současnosti

plk. Ing. Zdeněk Nytra. Krajského ředitele jmenuje a odvolává ministr vnitra. Ředitelství se dále dělí na zmíněné úseky, jež jsou řízené náměstký krajského ředitele. Jednotlivé úseky jsou pak zpravidla děleny na oddělení popřípadě pracoviště, které koordinují a řídí vedoucí oddělení

a vedoucí pracovišť. V čele územního odboru stojí ředitel územního odboru a na konkrétních stanicích velí velitel stanice.

HZS je organizační složkou státu, účetní jednotkou (dále jen „ÚJ“) a důležitou roli hraje především i pro veřejnost, které poskytuje informace prostřednictvím správního úřadu na úseku požární ochrany, jež vykonává.

Jednotlivé **územní odbory** (dále jen „ÚO“) byly zřízeny, aby poskytovaly kvalitnější služby prostřednictvím správního úřadu v oblasti PO, integrovaného záchranného systému, ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Působnost ÚO byla stanovena v přibližném rozsahu okresů, na které se daný kraj člení. Název ÚO se odvodil od názvu města, ve kterém vykonává svou působnost.

Jednotky jsou rozmístěny na stanice, které spadají pod vedení konkrétních územních odborů, kterých jsou součástí. [50]

2.2.3 Jednotky požární ochrany

Jednotka PO se definuje jako organizovaný systém, který se skládá z odborně vyškolených osob, resp. hasičů, požární techniky, např. automobilů a věcných prostředků PO, mezi které lze zařadit samotná vybavení aut.

Posláním jednotek PO je bezprostředně chránit životy a zdraví obyvatel a pomáhat jim při mimořádných událostech, které obyvatele, majetek a životní prostředí ohrožují. Úkolem jednotek PO je toto poslání plnit prostřednictvím záchranných a likvidačních prací.

Jednotky PO zajišťují plošné krytí celého území kraje, čímž se rozumí, že je stanoven konkrétní počet výjezdových jednotek, pomocí kterých je garantována minimální doba dojezdu na místo zásahu. Jednotky PO jsou mimo jiné z velké části především financovány z prostředků krajského HZS. [22]

Jednotky PO se dle místa a účelu působení v § 65 zákona o PO člení na:

- a) jednotku HZS kraje, která je tvořena z příslušníků HZS, kteří jsou určeni k výkonu služby na stanicích HZS kraje;
- b) jednotku HZS podniku, kterou tvoří zaměstnanci právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, kteří vykonávají činnost v této jednotce jako zaměstnanci podniku;
- c) jednotku sboru dobrovolných hasičů obce, která je sestavena z fyzických osob, které nevykonávají svou činnost v této jednotce PO jako své zaměstnání;
- d) jednotku sboru dobrovolných hasičů podniku, která obdobně jako u HZS podniku je složena ze zaměstnanců právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, kteří ale svou činnost v této jednotce PO nevykonávají jako své zaměstnání.

Celkem se v MSK nachází 407 jednotek profesionálních hasičů a 364 jednotek sborů dobrovolných hasičů.

2.3 Vymezení pojmu organizační složky státu

OSS funguje jako nezisková organizace. Slovní spojení „nezisková organizace“ je pojem, který v současnosti není definován v některém z právních předpisů v ČR. Do konce roku 2013 byla nezisková organizace považována za poplatníka, který nebyl založen nebo zřízen za účelem podnikání. Od roku 2014 byl tento pojem v dani z příjmů nahrazen institutem veřejně prospěšného poplatníka, viz kapitola 2.3.3.1. Neziskovou organizaci lze považovat za organizaci, která není založena za účelem podnikání a vytvářením zisku. Tímto ziskem je myšlen zisk, který by se přerozděloval mezi vlastníky či zakladatele. Nezisková organizace sice může tvořit zisk, ale podmínkou je, že jej vloží zpětně do organizace, aby mohlo dojít k rozvoji a plnění plánovaných cílů organizace.

2.3.1 Charakteristika organizační složky státu

Zakladatelem OSS je vždy stát nikoliv podnikatel a může být založena buď ze zákona, nebo orgánem státní moci. OSS je organizační útvar, který je v pozici, kdy ve vybraných oblastech veřejné správy zastupuje a jedná za stát a současně má pravomoc nakládat se státním majetkem. OSS nemá vlastní právní subjektivitu, což neovlivňuje její působnost ani výkon, ale v právních vztazích jedná za sebe stát sám. Vedoucí OSS jedná jménem státu

a následně může své pravomoci přidělit jiným vedoucím zaměstnancům organizační složky. OSS se v souladu se zákonem o účetnictví (dále jen „ZoÚ“) považuje za ÚJ, tudíž má přiděleno daňové identifikační číslo.

Jestliže je nezisková státní organizace zřízená zákonem, vládou či ústředním orgánem státní správy a má vlastní právní subjektivitu, nejedná se o OSS, ale o státní příspěvkovou organizaci.

Od 1. 1. 2001 se OSS řídí dle základních právních předpisů, které zahrnují informace o zřízení, hospodaření a zániku OSS. Mezi tyto právní předpisy patří [10]:

- a) zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, kterým je upraveno hospodaření OSS,
- b) zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů, ve kterém jsou definovány právní vztahy OSS.

Při zřízení OSS se jako doklad uznává rozhodnutí zřizovatele, které je ve formě opatření a jehož součástí je zřizovací listina. Pokud se zřizovatel rozhodne pozměnit zřizovací listinu a tudíž i současně pozměnit předmět činnosti či organizační uspořádání, může takto rozhodnout opatřením. [3]

2.3.2 Centrální systém účetních informací státu

Centrální systém účetních informací státu (dále jen „CSÚIS“) je určen ke shromažďování účetní záznamů od vybraných ÚJ. Základní právní legislativa pro fungování CSÚIS je dána zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění zákona č. 304/2008 Sb., a tzv. technickou vyhláškou č. 383/2009 Sb., o účetních záznamech v technické formě a vybraných účetních jednotkách a jejich předávání do centrálního systému účetních informací státu a o požadavcích na technické a smíšené formy účetních záznamů, která byla následně novelizována dle vyhlášky č. 461/2012 Sb., s účinností od 1. ledna 2013. CSÚIS funguje jako úschovna, ve které dochází ke shromáždění účetních údajů od stanovených ÚJ, a současně také umožňuje přebírání vybraných účetních záznamů danými ÚJ. Všeobecně se od CSÚIS očekává, že s uloženými účetními záznamy bude možno zacházet tak, aby sloužily k zajištění

výstupů pro všechny kompetentní uživatele centrálního systému. CSÚIS slouží především [18]:

- pro účely operačního řízení, které slouží k zajištění správných, úplných a včasných informací o hospodářské situaci celků a oprávněných ÚJ,
- pro účely konsolidační, jež napomáhají k sestavení účetních výkazů za jednotlivé konsolidační celky státu a účetních výkazů za ČR a
- pro ostatní účely, které jsou především zaměřeny na statistické a kontrolní účely, které pomáhají k minimalizaci administrativního zatížení pro konkrétní ÚJ.

CSÚIS je vytvářen z operativních účetních záznamů. Informace o předávání těchto operativních účetních záznamů zveřejňuje Ministerstvo financí, které zároveň CSÚIS spravuje. V roce 2015, kromě zmíněných informací o předávání, zveřejňuje Ministerstvo financí i příslušný obsahový formát náplně. Povinnost předávat operativní účetní záznamy je určena OSS a státním fondům. Zmíněná povinnost o předávání operativních účetních záznamů vybranými subjekty do CSÚIS je upravena v tzv. technické vyhlášce č. 383/2009 Sb. S příchodem roku 2015 nenastaly žádné významné změny týkající se formátu a rozsahu údajů u operativních účetních záznamů. Úplný seznam operativních účetních záznamů zahrnuje [20]:

- soupis pohledávek,
- soupis závazků,
- disponibilní majetek,
- peněžní prostředky,
- soupis podmíněných pohledávek a
- soupis podmíněných závazků.

2.3.3 Daňové aspekty organizačních složek státu

Obdobně jako ziskové organizace i neziskové organizace podléhají zdanění. Neziskové organizace mohou být poplatníky i plátce všech daní, avšak většinou je u nich uplatňován omezený daňový režim, z čehož vyplývá, že mohou uplatňovat určitá zvýhodnění. Co se týká

OSS, tak především u nich platí, jelikož jsou ve vlastnictví státu, že využívají různé úlevy nebo nejčastěji osvobození od zdanění. [6]

2.3.3.1 Zákon o daních z příjmů

Problematika daně z příjmů je upravena v **zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDzP“). Poplatníkem daně z příjmů se dle §17 odst. 1 písm. b) ZDzP stává i organizační složka státu. OSS vykonává jak hlavní, tak i vedlejší činnost, důležité je však tyto činnosti od sebe oddělit. Daň z příjmů je splatná za kalendářní rok nejpozději k 1. 4. následujícího období. Pokud má OSS povinnost mít sestavenou účetní závěrku (dále jen „ÚZ“) schválenou auditorem nebo daňové přiznání zpracovává a podává daňový poradce, je termín pro podání posunut až k 1. 7. následujícího období. U Hasičského záchranného sboru MSK schvaluje účetní závěrku Ministerstvo financí.

V roce 2014 byl v ZDzP nově doplněn pojem „veřejně prospěšný poplatník“, který je v § 17a ZDzP definován jako poplatník, který jako svou hlavní činnost vykonává činnost, která není podnikáním. Za veřejně prospěšného poplatníka se považuje i OSS jakož i konkrétní HZS ČR. Daňové přiznání dle § 38mb ZDzP nemusí podávat veřejně prospěšný poplatník, pokud má pouze příjmy, které nejsou předmětem daně, příjmy od daně osvobozené nebo příjmy, z nichž je daň vybírána srážkou dle zvláštní sazby daně nebo pokud nemá povinnost uplatnit postup dle § 23 odst. 3 písm. a) bodu 9.

OSS jako **veřejně prospěšný poplatník** je povinna vést účetnictví. Současně ji také vzniká povinnost nejpozději ke dni účetní závěrky spravovat odděleně příjmy, které jsou předmětem daně od příjmů, které předmětem daně nejsou nebo jsou od daně osvobozeny. To obdobné platí i pro výdaje organizace. Veškerá ustanovení o předmětu daně veřejně prospěšných poplatníků jsou stanovena v § 18a ZDzP. Současně musí být dodržena návaznost mezi příjmy a výdaji tzn., že k příjmům musí být přesně přiděleny výdaje, které k nim náležejí. Takové výdaje jsou nazývány jako výdaje vynaložené na dosažení, udržení a zajištění konkrétních příjmů. Veřejně prospěšný poplatník může svůj základ daně zjištěný dle § 34 odst. 1 ZDzP následně snížit až o 30%, maximálně však o 1 000 000 Kč. Podmínkou je, že prostředky, které jsou získány touto úsporou na dani, budou použity ke krytí nákladů související s činnostmi, z nichž získané příjmy nejsou předmětem daně, a to nejpozději ve třech bezprostředně následujících zdaňovacích obdobích. Dále je také v § 20 odst. 7 ZDzP

stanoveno, že pokud 30% snížení činí méně než 300 000 Kč, lze odečíst částku ve výši 300 000 Kč, maximálně však do výše základu daně.

Změny v ZDzP byly vyvolány i zrušením zákona o dani dědické, darovací a dani z převodu nemovitostí. Důvodem změny je, že se příjem z dědění a darování stal nově příjmem podléhajícím dani z příjmů. Pro poplatníka, který je veřejně prospěšným poplatníkem dle § 19b odst. 1 písm. b) ZDzP platí, že jeho bezúplatné příjmy jsou od daně z příjmů právnických osob osvobozeny. Podmínkou pro použití osvobození však je, že jej musí poplatník uplatnit.

2.3.3.2 Zákon o dani z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty (dále jen „DPH“) patří mezi nejdůležitější příjmy státního rozpočtu. ČR se stala členem Evropského společenství a musela přizpůsobit svůj daňový systém předpisům EU. ČR na základě spolupráce s EU přijala nový **zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDPH“), který byl už od přijetí do dnešní doby několikrát novelizován. Poslední změny proběhly minulý rok s účinností od 1. ledna 2015. V ZDPH jsou vymezeny veřejnoprávní subjekty, které jsou z okruhu osob povinných k dani vyjmuty. Dle § 5 ZDPH se OSS založené nebo zřízené zvláštním právním předpisem nebo na základě zvláštního právního předpisu se při výkonu působností v oblasti veřejné správy nepovažují za osoby povinné k dani, a to i v tom případě, že za výkon těchto působností vybírají úplatu. OSS se však považuje za osobu povinnou k dani, pokud uskutečňuje činnost uvedenou v příloze č. 1 daného zákona nebo pokud se OSS stala ÚJ.

HZS MSK je již od 1. ledna 2013 zaregistrován v registru plátců DPH jako identifikovaná osoba, která je blíže definována v § 6g ZDPH. Pojem „identifikovaná osoba“ vznikla nově v roce 2013 současně s tehdejší povinností podat přihlášku k registraci identifikované osoby stanovené v § 97 ZDPH. Pro rok 2015 se tato povinnost přesunula do § 97 ZDPH. Konkrétně pro HZS MSK platí, že je osobou povinnou k dani, ale jelikož její obrat za nejvýše 12 kalendářních měsíců bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích nepřesáhl 1 000 000 Kč, nedá se považovat za plátce DPH.

2.3.3.3 Zákon o dani silniční

Dle § 2 **zákona č. 16/1993 Sb., o dani silniční** jsou předmětem daně silniční motorová vozidla a jejich přípojná vozidla registrovaná a používaná k provozování na území České republiky, jsou-li používána k podnikání nebo k jiné samostatné výdělečné činnosti nebo jsou používána v přímé souvislosti s podnikáním anebo u subjektů nezaložených za účelem podnikání dle zvláštního právního předpisu k činnostem, ze kterých plynoucí příjmy jsou předmětem daně z příjmů. Kritérium, které určuje, zda silniční vozidlo neziskového subjektu je předmětem daně, je takové, má-li daný subjekt příjmy, jež podléhají dani z příjmů. Vyjmutí vozidla z předmětu daně silniční, které vyplývá ze zákona, stanovuje, že se netýká neziskových subjektů. Načež naproti tomu pro neziskové subjekty platí zákonné podmínky osvobození zmíněné v § 3 písm. d) zákona o dani silniční, které stanovují, že od daně silniční jsou ze zákona osvobozena silniční motorová vozidla ozbrojených sil, vozidla civilní obrany, vozidla bezpečnostních sborů, obecní policie, sborů dobrovolných hasičů, vozidla poskytovatele zdravotních služeb, dále vozidla důlní a horské záchranné služby, poruchové služby plynárenských a energetických zařízení. Vozidla musí být vybavena zvláštním zvukovým výstražným zařízením a výstražným světlem modré barvy zapsanými v technickém průkazu k vozidlu. Bezpečnostním sborem se dle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů chápe Policie ČR, HZS ČR, Celní správa ČR, Vězeňská služba ČR, Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace. [4]

2.3.3.4 Zákon o dani z nemovitých věcí

V souvislosti s přijetím nového Občanského zákoníku došlo s účinností od 1. ledna 2014 ke změně v názvu zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, který se mění na **zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí**. Zmíněné přijetí zákoníku se projevilo i řadou drobnějších změn, např. místo pojmu „byt“ zavedl pojem „jednotka“ a další hlavní změna proběhla v terminologii rozdělní daně, která se již nerozděluje na daň z pozemků a daň ze staveb, ale na daň z pozemků a daň ze staveb a jednotek.

Předmětem daně z pozemků jsou pozemky, které se nacházejí na území ČR, jež jsou vedené v katastru nemovitostí. Poplatníkem daně z pozemku je až na určité výjimky nejčastěji vlastník pozemku. Jedná-li se o pozemek ve vlastnictví ČR, považuje se dle § 3 odst. 2 písm.

a) zákona o dani z nemovitých věcí za poplatníka daně z pozemků organizační složka státu, státní příspěvková organizace, státní fond, státní podnik nebo jiné státní organizace, které jsou příslušné hospodařit nebo mají oprávnění hospodařit s majetkem státu. Druhou možností, kdo se může v takovémto případě stát poplatníkem je právnická osoba, která má právo užívat tento pozemek na základě výpůjčky vzniklé podle zákona upravujícího některé užívací vztahy k majetku ČR. Pozemky, které jsou ve vlastnictví ČR, jsou od daně osvobozeny.

Co se týká daně ze staveb a jednotek je dle § 7 odst. 1 zmíněného zákona předmětem daně, nachází-li se na území ČR:

- a) zdanitelná stavba, a to buď budova, kterou se pro účely daně rozumí budova dle katastrálního zákona anebo inženýrská stavba uvedena v příloze k tomuto zákonu,
- b) jednotka.

Podobně jako u daně z pozemku se poplatníkem daně ze staveb a jednotek stává vlastník zdanitelné stavby či jednotky. Jde-li o zdanitelnou stavbu či jednotku, které jsou ve vlastnictví ČR, stává se poplatníkem daně dle § 8 odst. 2 zákona č. 338/1992 Sb. organizační složka státu, státní příspěvková organizace, státní fond, státní podnik nebo jiné státní organizace, které jsou příslušné hospodařit nebo mají právo hospodařit s majetkem státu. Poplatníkem daně se v tomto případě může stát i právnická osoba, která má právo užívat tuto zdanitelnou stavbu nebo jednotku na základě výpůjčky vzniklé podle zákona upravujícího některé užívací vztahy k majetku ČR. Tak jako u daně z pozemků, platí i u daně ze staveb a jednotek osvobození k dani, jde-li o zdanitelnou stavbu nebo jednotku, která je ve vlastnictví ČR.

2.4 Účetní předpisy pro organizační složky státu

V roce 2002 proběhla novelizace **zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví**, která změnila dvoustupňový systém, který se opíral o zákon a opatření Ministerstva financí ČR na třístupňový, který je založen navíc na **Českých účetních standardech** (dále jen „ČÚS“). Zákon o účetnictví je ústřední zákon, který stanovuje základní pravidla, jak správně vést účetnictví; **vyhlášky Ministerstva financí ČR** definují správnost sestavení roční účetní závěrky pro odlišné typy účetních jednotek a ČÚS ukládají základní pokyny, jak postupovat při účtování a současně detailněji rozepisují zákon a vyhlášky pro jejich lepší porozumění.

ČÚS nepatří mezi právní předpisy, takže jejich dodržování není povinné, ale i přesto se většina ÚJ přiklání k účtování dle ČÚS, protože obsah standardů musí vycházet z ustanovení jak zákona, tak i dalších právních předpisů a tudíž je splněno dodržení účtování dle platných účetních norem. [5]

OSS se primárně řídí zákony a vyhláškami, které upravují jejich chod. Mezi legislativu, která upravuje fungování, řízení a postup vedení účetnictví OSS patří především:

- zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví;
- vyhláška č. 410/2009 Sb., díky které se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky;
- české účetní standardy pro některé vybrané účetní jednotky, které vedou účetnictví podle vyhlášky č. 410/2009 Sb., tj. ČÚS 701 – 710.

Následná právní úprava se zaměřuje především na hospodaření OSS a jejich rozpočet. Dalšími zákony a vyhláškami, kterými se OSS mimo jiné řídí, jsou:

- zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích;
- vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě;
- zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech;
- zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole;
- zákon č. 235/2004 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů;
- vyhláška č. 383/2009 Sb., o účetních záznamech v technické formě vybraných účetních jednotek a jejich předávání do centrálního systému účetních informací státu a o požadavcích na technické a smíšené formy účetních záznamů (jinak známá jako technická vyhláška o účetních záznamech);
- zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů;
- vyhláška č. 312/2014 Sb., o podmínkách sestavení účetních výkazů za Českou republiku;

- vyhláška č. 220/2013 Sb., o požadavcích na schvalování účetních závěrek některých vybraných účetních jednotek;
- vyhláška č. 270/2010 Sb., o inventarizaci majetku a závazků.

Uvedené právní zákony ovšem nejsou zcela kompletní, jelikož se účetnictví OSS upravuje i dalšími zákony a vyhláškami, které však už mají všeobecný charakter. Mezi zmíněné právní předpisy lze uvést např. předpisy upravující zdravotní a sociální pojištění, apod.

2.4.1 Zákon o účetnictví

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví upravuje rozsah a způsob vedení účetnictví, požadavky na jeho průkaznost a podmínky předávání účetních záznamů pro potřeby státu. V zákoně jsou dále vyjmenovány ÚJ, kterými se zákon zabývá. Dle § 1 odst. 2 písm. c) ZoÚ se zákon vztahuje na OSS, které jsou současně ÚJ. ZoÚ stojí v čele většiny ÚJ, u kterých je způsob účtování jiný a specifický. V důsledku toho se musí právní legislativa jednotlivých ÚJ upravovat konkrétními prováděcími vyhláškami, které doplňují zákon o účetnictví dle jednotlivých ÚJ. OSS patří mezi neziskové organizace, které nejsou zřízeny za účelem podnikání, a tudíž se řídí dle vyhlášky č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané ÚJ.

2.4.2 Vyhláška pro vedení účetnictví

Zákon o účetnictví je často upravován různými prováděcími vyhláškami. Konkrétní vyhláška, která upravuje zákon o účetnictví, z pohledu OSS, je **vyhláška č. 410/2009 Sb.** OSS spadá do skupiny neziskových organizací, což znamená, že není založena za účelem podnikání. OSS je povinna vést účetnictví, účtovat v soustavě podvojného účetnictví, a tudíž se řídí touto vyhláškou, která stejně jako jiné prováděcí vyhlášky zákona o účetnictví stanovuje:

- rozsah a způsob sestavení účetní závěrky,
- uspořádání, označování a obsahové vymezení položek majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv ÚZ,

- uspořádání a obsahové vymezení vysvětlujících a doplňujících informací v příloze v ÚZ,
- uspořádání a obsahové vymezení přehledu o peněžních tocích a přehledu o změnách vlastního kapitálu,
- směrnou účtovou osnovu,
- účetní metody,
- závazný vzor jednotlivých částí ÚZ.¹

Příslušná vyhláška se především zabývá rozsahem a způsobem sestavení ÚZ a následným obsahovým vymezením jednotlivých částí včetně jejich položek, ze kterých se ÚZ skládá. Části ÚZ jsou:

- rozvaha,
- výkaz zisku a ztráty,
- příloha,
- přehled o peněžních tocích a
- přehled o změnách vlastního kapitálu.²

Aby byl zajištěn věrný a poctivý obraz účetnictví a finanční situace ÚJ, byly v roce 2011 zavedeny pro některé vybrané ÚJ nové účetní odpisy. Dle § 66 odst. 9 vyhlášky č. 410/2009 Sb. použil HZS MSK, jako OSS, poprvé metodu odepisování majetku v účetní závěrece sestavené k 31. 12. 2011. Metoda odepisování formou dooprávkování byla poprvé použita v souladu s ČÚS č. 708. [21]

2.4.3 České účetní standardy

ČÚS spadají mezi základní právní úpravu některých vybraných ÚJ, konkrétně se dle nich řídí i OSS. Některé vybrané ÚJ se sice spravují dle ČÚS, ale i přesto nelze ČÚS považovat za oficiální právní předpis. Dodržování standardů tak není závazné. Pozitivem však je, že

¹ § 1 [31]

² § 3 odst. 1 [31]

subjekty, které se řídí dle ČÚS, nemusí mít o účtování pochybnosti, jelikož mají jistotu, že účtují v souladu s platnými účetními metodami. Úkolem všech uvedených standardů je stanovení základních postupů účtování za účelem docílení souladu při používání účetních metod některých vybraných ÚJ v konkrétních položkách. Jednotlivé standardy, jež se týkají mimo jiné i OSS, jsou detailněji popsány níže [9], [19]:

- ČÚS č. 701: Účty a zásady účtování na účtech – posláním standardu je určit základní postupy při používání účetních metod,
- ČÚS č. 702: Otevírání a uzavírání účetních knih – záměrem standardu je stanovení základních postupů účtování při otevírání a uzavírání účetních knih s cílem docílit souladu při používání účetních metod,
- ČÚS č. 703: Transfery – cílem standardu je stanovit základní postupy účtování transferů za účelem docílení souladu při používání účetních metod,
- ČÚS č. 704: Fondy účetní jednotky – cílem je určit základní postupy účtování o fondech ÚJ. Jedná se např. o fond odměn, fond kulturních a sociálních potřeb a dalších, kterých se blíže týká kapitola č. 3.1.2.,
- ČÚS č. 705: Rezervy: cílem standardu je stanovení základních postupů účtování o tvorbě, zvýšení, snížení, použití a zrušení rezerv,
- ČÚS č. 706: Opravné položky a vyřazení pohledávek – úkolem standardu je stanovit základní postupy účtování o opravných položkách a vyřazení pohledávek,
- ČÚS č. 707: Zásoby – účelem standardu je určení základních postupů při účtování o zásobách,
- ČÚS č. 708: Odpisování dlouhodobého majetku – cílem je stanovení základních postupů pro určení výše odpisů dlouhodobého majetku a opravek a dále postupů pro změnu metody za účelem docílení souladu při používání účetních metod,
- ČÚS č. 709: Vlastní zdroje – cílem je stanovit základní postupy účtování o vlastních zdrojích,
- ČÚS č. 710: Dlouhodobý nehmotný majetek a dlouhodobý hmotný majetek – cílem je stanovení základních postupů účtování o dlouhodobém nehmotném a hmotném majetku.

2.4.4 Zákon o rozpočtových pravidlech

Zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech je řízeno financování HZS ČR. Dále dle tohoto zákona HZS ČR hospodaří s prostředky státního rozpočtu (dále jen „SR“), které stanovuje správce kapitoly podle závazných ukazatelů stanovených zákonem o SR. HZS ČR hospodaří mimo jiné i s mimorozpočtovými prostředky, mezi které patří finanční prostředky z fondů OSS, z fondů Evropské unie, příspěvky od fyzických a právnických osob, náhrady od pojišťoven, dary nebo příspěvky krajů a obcí. HZS ČR vytváří dle uvedeného zákona také fond kulturních a sociálních potřeb a fond rezervní.

2.4.5 Zákon o rozpočtové skladbě

Vztah účetnictví a rozpočtové skladby veřejného sektoru je velmi blízký. Rozpočtová skladba je jedním z klíčových předpisů, který se uplatňuje jak v rozpočetnictví, tak i v účetnictví veřejných rozpočtů. Rozpočtová skladba a účetní postupy pohlíží na spoustu hospodářských operací odlišně, ale to však ještě neznamená, že jsou vzájemně v rozporu. Rozpočtová skladba a její následné uplatnění, je specifikem veřejného sektoru, do něhož bezpodmínečně náleží i OSS. Rozpočtová skladba je specifikum veřejného sektoru v oblasti hospodaření, jelikož hlavním důvodem používání je kontrola nad veřejným sektorem, na niž jsou kladeny požadavky, které vyžadují vyšší nároky na rozsah a strukturu informačních výstupů. Rozpočtová skladba se řídí dle **vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě**, která byla novelizována poslední změnovou vyhláškou č. 464/2013 Sb. s účinností k 1. lednu 2014. Za rozpočtovou skladbu se považuje jednotlivé třídění příjmů a výdajů, se kterými se pracuje v rozpočtech OSS, při sledování SR a při plánování a skutečných operacích rozpočtů a ostatních peněžních fondů obcí, krajů a dobrovolných svazků obcí a regionálních rad regionů soudržnosti s výjimkou fondu cizích prostředků, fondu sdružených prostředků a fondu podnikatelské činnosti. Jednotné třídění příjmů a výdajů se uplatňuje dále také při sledování čerpání rezervního fondu OSS, v rozpočtech státních fondů, při pohybech na účtech státních finančních aktiv a při pohybech na účtech pro řízení státního dluhu.³ [8]

³ § 1 [34]

Obsahem rozpočtové skladby jsou příjmy a výdaje, které jsou tříděny z hlediska odpovědnostního, druhového, odvětvového, konsolidačního, zdrojového, doplňkového, programového, účelového, strukturního a transferového.⁴

2.4.6 Technická vyhláška o účetních záznamech

V prosinci 2011 došlo ke zveřejnění novely **vyhlášky č. 383/2009 Sb., technická vyhláška o účetních záznamech**, v souvislosti s níž došlo k zavedení předávání nového výkazu, tzv. pomocného analytického přehledu. Cílem této novelizace bylo stanovit takové požadavky, aby vybrané účetní jednotky dodávaly údaje z účetnictví ve stanovené struktuře a v takovém detailu, aby z výkazů zasílaných do CSÚIS mohli čerpat nejen pracovníci Českého statistického úřadu, ministerstva a České národní banky při plnění vykazovacích povinností České republiky v oblasti vládní finanční statistiky vůči mezinárodním institucím, ale i ministerstvo při popisu a hodnocení minulého vývoje veřejných financí a jejich řízení. Vyhláška se dále vztahuje k obecným ustanovením o předávání finančních údajů, k požadavkům na předávání a přebírání dat, šifrovacích a dešifrovacích klíčů a manipulaci s těmito klíči a k požadavkům na předávání a přejímání přístupových kódů. [25]

2.4.7 Vyhláška o požadavcích na schvalování účetních závěrek

V souvislosti s novelou ZoÚ, která proběhla v roce 2012, došlo k významným změnám, které se promítly zveřejněním **vyhlášky č. 220/2013 Sb., o požadavcích na schvalování účetních závěrek některých vybraných účetních jednotek** platné od 1. srpna 2013, která přinesla požadavky na organizaci schvalování účetních závěrek některých vybraných účetních jednotek, které jsou např. OSS, státní fondy, dobrovolné svazky obcí, příspěvkové organizace atd. a způsob poskytování součinnosti osob zúčastněných na tomto schvalování. [26]

2.4.8 Konsolidační vyhláška státu

Vyhláška č. 312/2014 Sb., o podmínkách sestavení účetních výkazů za Českou republiku, stanovuje zcela nové postupy, metody a požadavky v oblasti sestavení účetních

⁴ § 2 [34]

výkazů za ČR a za dílčí konsolidační celky státu pro veřejný sektor se záměrem, že tato oblast nebyla doposud v ČR upravena. Vyhláška dále vymezuje subjekty, kterých se účetní konsolidace bude týkat, jejich informační povinnosti a stanovuje pravidla a postupy nezbytné pro provedení účetní konsolidace se specifiky právě pro veřejný sektor. [16]

2.4.9 Vyhláška o inventarizaci

Vyhláška č. 270/2010 Sb., o inventarizaci majetku a závazků stanovuje pro vybrané ÚJ, které jsou uvedeny v § 1 odst. 3 ZoÚ, požadavky na organizační zajištění a způsob provedení inventarizace majetku a závazků, včetně bližších podmínek inventarizace jiných aktiv a jiných pasiv. V jednotlivých ustanoveních je blíže popsán např. způsob provedení fyzické i dokladové inventury, údaje, ze kterých je tvořen plán inventur nebo informace o inventarizační komisi a inventurním soupisu. Dále vyhláška stanovuje pro účetní jednotky požadavky na organizační zajištění a způsob provedení inventarizace kulturních památek, sbírek muzejní povahy a archeologických nálezů.

3 Hospodaření a zdroje financování organizačních složek státu a hasičského záchranného sboru

Příjmy a výdaje jsou součástí rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra ČR. Financování HZS ČR je vícezdrojové. Podílí se na něm především veřejné rozpočty, převážně státní rozpočet, který slouží k financování HZS ČR a obce financováním jednotek sborů dobrovolných hasičů. Stát přispívá obcím prostřednictvím neinvestičních dotací, které mají zajistit a udržet akceschopnost jednotek PO, věcné vybavení a zásahy mimo území obce. HZS kraje sestavuje rozpočet dle závazných limitů a ukazatelů určených generálním ředitelstvím HZS ČR a během roku také dochází k úpravě tohoto rozpočtu a to buď krajskými rozpočtovými opatřeními, nebo opatřeními rozpočtovými, které již vydává samotné generální ředitelství HZS ČR.

3.1 Hospodaření organizačních složek státu

OSS je oprávněna hospodařit s majetkem státu a závazky z její činnosti jsou zároveň závazky státu. S majetkem státu se musí nakládat účelně a hospodárně. OSS by měla jednat s majetkem tak, aby jejím chováním nedošlo k jeho poškození, k neodůvodněnému snížení hodnoty či snížení výnosu z daného majetku. Následně by taky OSS měla s majetkem hospodařit přinejmenším tak, jako by tento majetek vlastnila ona sama, tzn., aby o něho pečovala, udržovala ho nebo ho dokonce rozšiřovala. Pokud nastane situace, kdy je pro OSS daný majetek nadbytečný či nepotřebný, lze ho před konečným prodejem poskytnout dalším OSS. Když OSS hospodaří s prostředky státního rozpočtu, tak jsou příjmy i výdaje plynoucí z tohoto hospodaření příjmy a výdaji státního rozpočtu. [42]

OSS se řídí dle stanoveného rozpočtu, který je členěn dle příslušných ukazatelů. Rozpočet udává, jakou výši příjmů musí OSS za daný rok dosáhnout a současně i výši předpokládaných výdajů, podle kterých by se OSS měla řídit a hospodařit s nimi. Organizace by měla dbát na to, aby s danými výdaji hospodařila efektivně. Výdaje z rozpočtu mohou být čerpány maximálně do stanovené výše určitého ukazatele, jako je např. ukazatel výdajů na platy, na financování sociálních transferů apod. Aby nedošlo ke zbytečnému utrácení veřejných prostředků, může OSS dle § 45 odst. 2 zákona o rozpočtových pravidlech používat příslušné prostředky pouze „ke krytí nezbytných potřeb a na opatření zakládající se na právních

předpisech“. Plánované výdaje dle rozpočtu by měly být čerpány v rozpočtovém roce, ale pokud by nastala situace, že by OSS hospodařila s těmito prostředky efektivně, došlo by tímto k dosažení úspor, a následně by nebylo podmínkou, aby tyto výdaje byly vyčerpány ve výši přiřazeného limitu. Takto nevyčerpatelné prostředky lze dle § 47 zákona o rozpočtových pravidlech převést do dalšího rozpočtového roku, bez toho aniž by se OSS obávala, že bude mít na příští rok zkrácený rozpočet. [44]

OSS může také hospodařit s mimorozpočtovými zdroji, jako jsou např. peněžité dary, získané zahraniční prostředky, získaný zisk z hospodářské činnosti nebo prostředky fondů OSS.

3.1.1 Státní rozpočet

OSS lze charakterizovat jako státní neziskovou organizaci, jejíž činnost je financována ze státního rozpočtu ČR. Zakladatelem OSS je stát. Tyto organizace nedisponují vlastním majetkem, ale hospodaří s majetkem státu. Jelikož jsou OSS financovány z výdajů SR, lze tvrdit, že díky nim dochází k využití těchto výdajů na produkci různých statků. OSS nemá právní subjektivitu. Do SR plynou finance zejména z daní nebo jiných povinných plateb. Primárním cílem neziskových organizací není dosažení zisku, ale dosažení nějakého nefinančního cíle. Cílem může být určité poslání, jímž organizace maximalizuje blahobyt společnosti. Všeobecně je cílem organizací zabezpečit a poskytnout určité služby pro občany nebo celou společnost. Nezisková organizace obecně není založena za účelem vytvoření zisku, ale pokud se jí tohoto zisku podaří dosáhnout, nepřerozdělí ho mezi zakladatele a další subjekty spolupracující s organizací, nýbrž je tento zisk použit na financování vlastní činnosti. V případě, že je činnost OSS financována z veřejných rozpočtů, je nutné, kontrolovat a usměrňovat hospodaření tak, aby byly poskytnuté finanční prostředky využity efektivně a účelně.

OSS hospodaří s finančními prostředky ze SR. Rozpočet OSS stanoví správce kapitoly. Rozpočet je sestaven z příjmů a výdajů, které vyplývají z činnosti organizace. Pokud OSS vytváří své vlastní příjmy, automaticky se stávají příjmem SR. To obdobně platí i pro výdaje. V případě výdajů je důležité odlišovat výdaje, ze kterých je hrazen chod OSS a výdaje, jež jsou určeny k přerozdělování, např. ve formě transferů nebo dotací. Podobně lze oddělit i příjmy organizace. Rozpočet je sestaven na kalendářní tzv. rozpočtový rok. OSS by se měla

řídít a efektivně hospodařit dle stanoveného rozpočtu. Předem naplánované výdaje OSS by měly být vyčerpány v rozpočtovém roce, na nějž byl rozpočet sestaven. V případě, že OSS v rámci svého úspornějšího hospodaření nevyčerpá tyto výdaje, lze takto ušetřené a nevyčerpatelné finance převést do dalšího rozpočtového období. Pomocí ustanovení § 47 zákona o rozpočtových pravidlech by mělo být zajištěno, že OSS zamezí zbytečnému utrácení ušetřených financí ke konci roku z důvodu obavy, že dojde ke zkrácení rozpočtu na příští rok. Rozpočet pro následující rok se většinou stanovuje způsobem na základě analýzy rozpočtů z předchozího roku, který je následně dle aktuálních potřeb pozměněn. [44]

3.1.2 Peněžní fondy

Fondy lze zařadit zejména mezi formu interního financování tzn. způsob, kdy jsou zdroje financování provozní i investiční činnosti tvořeny uvnitř ÚJ. Současně se jedná také o vlastní zdroje, které ÚJ získala jako výsledek své činnosti prostřednictvím zlepšeného výsledku hospodaření nebo lze tyto zdroje získat i formou transferů. Pro organizační složky státu je v ČÚS č. 704 stanoven základní postup účtování na účtech fondů a v zákoně o rozpočtových pravidlech je zakotvena tvorba a následné využití fondů. OSS tvoří peněžní fondy, kterými jsou:

- rezervní fond,
- fond kulturních a sociálních potřeb.

Rezervní fond je tvořen zdroji, které jsou získány především z prostředků ze zahraničí, peněžních darů či z příjmů z prodeje majetku, který OSS nabyla děděním nebo darem. Peněžní prostředky, které byly přijaty do rezervního fondu přímo, má povinnost OSS, po jejich účelném použití vyúčtovat a zbytek nespotřebovaných financí vrátit přímo z rezervního fondu zpět poskytovateli.

Naopak druhý fond, tj. **fond kulturních a sociálních potřeb** (dále jen „FKSP“) je vytvářen přidělem ve výši 1 % z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy, mzdy a odměny a další příjmy vyjmenované v příslušné vyhlášce. Výše tvorby FKSP upravuje **vyhláška č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb**. OSS sestavuje rozpočet fondu a možnosti jeho čerpání. Při čerpání fondu se musí jednat v souladu se schváleným

rozpočtem a současně z něj jdou čerpat výdaje stanovené v § 4 – 14 dané vyhlášky. Takto vytvořený fond slouží k čerpání výdajů na provoz zařízení, která jsou potřebná ke kulturnímu a sociálnímu rozvoji zaměstnanců, k pořízení hmotného majetku, k poskytnutí půjčky na bytové účely, na stravování, na dovolenou a rekreaci, na kulturu, vzdělání, tělovýchovu a sport, na výměnné akce, na sociální výpomoci a půjčky, na penzijní připojištění a doplňkové penzijní spoření, na pojistné na soukromé životní pojištění, na příspěvek odborové organizaci a v poslední řadě i na dary.

Plnění výše zmíněných služeb je možno poskytnout za cenu sníženou o příspěvek z fondu jak samotným zaměstnancům organizace, tak i příslušníkům ve služebním poměru, soudcům, důchodcům, kteří pracovali u OSS a eventuálně i rodinným příslušníkům. Další fungování s tímto fondem stanovuje ministerstvo vyhláškou. Dále může OSS podle vyhlášky o FKSP hradit za své zaměstnance část příspěvku na penzijní připojištění nebo životní pojištění. V případě porušení pravidel hospodaření s FKSP hradí OSS penále přímo z něj. Pokud zákon nestanoví jinak, tak lze peněžní dary poskytnout pouze z tohoto fondu. OSS ze svého rozpočtu financuje programy v rámci stanovených ukazatelů. Pro zvýšení prostředků k tomuto financování je možno použít prostředky z FKSP i z rezervního fondu nebo lze využít formu záloh, jejichž výše je určena správcem rozpočtové kapitoly. [32]

OSS nesmí, pokud zákon nestanoví jinak, přijímat a poskytovat úvěry, půjčky a přijímat a vystavovat směnky. [10]

Rozpočet fondu kulturních a sociálních potřeb na rok 2015 u HZS MSK je složen z příjmů a výdajů a popřípadě ze zbylých finančních prostředků ve formě rezervy. Celkové příjmy jsou tvořeny z finančních prostředků, které jsou převedeny z minulého roku, dále zmíněným povinným procentním přidělem do FKSP, příjmy plynoucí z užívání rekreačních zařízení a popřípadě splátkami sociálních výpomocí a půjček. Výdaje jsou uplatňovány ve formě stravenek, darů, sociálních výpomocí a půjček a následně také uplatněny formou příspěvku na kulturu a tělovýchovu a příspěvku na provoz zařízení sloužících kulturnímu a sociálnímu rozvoji zaměstnanců pro jednotlivé ÚO a dalších aktivity. Rozpočet fondu kulturních a sociálních potřeb HZS MSK na rok 2015 je tvořen z příjmů ve výši 4 882 678,98 Kč, výdajů ve výši 4 861 000 Kč a případné rezervy ve výši 21 678,98 Kč. [51]

3.1.3 Mimorozpočtové zdroje

Mimorozpočtové zdroje jsou získávány z [9]:

- prostředků fondů OSS,
- zisku získaného z hospodářské činnosti,
- peněžitých darů a
- prostředků ze zahraničí.

Mimorozpočtové zdroje jsou využívány prostřednictvím rozpočtu. OSS ve svém rozpočtu člení příjmy a výdaje dle rozpočtové skladby.

OSS zřizují účty fondů, např. [44]:

- účet cizích prostředků,
- účet sdružených prostředků,
- a další účty stanovené dle zákona.

Kladem těchto účtů je fakt, že zůstatky účtů nepropadají, ale jsou převáděny do dalšího roku. [44]

3.1.4 Zúčtování příjmů ve prospěch státního rozpočtu

Česká národní banka zúčtuje ve prospěch SR jen ty platby, které na svůj příjmový rozpočtový účet obdrží do konce rozpočtového roku, tj. do 31. prosince. Nedoplatky, které vznikly v důsledku nezaplacení do 31. prosince, se stávají od 1. ledna příjmem běžného rozpočtového roku. To samé platí současně i pro rozpočtové výdaje z minulých let.

Zálohu na financování provozních činností má kompetence udělit vnitřní organizační jednotce, svých vlastních zahraničních ministerstev, ministr zahraničních věcí a ministr obrany. Tyto zálohy se poskytují na bankovní účty nebo přímo v hotovosti. Pokud se zálohy nepodaří vyúčtovat do konce rozpočtového roku, čehož je vnitřní organizační jednotka povinna, musí Ministerstvo obrany část nevyčerpatelných záloh vrátit. Součástí zvolení

vnitřní organizační jednotky je zároveň i určení odpovědného zaměstnance, který na základě písemné dohody hospodaří s přijatou zálohou.

Při vybírání rozpočtových příjmů jiných než jsou výnosy cel, daní nebo sociálního pojištění má vnitřní organizační jednotka povinnost na konci každého měsíce tyto příjmy zaslat na příslušný příjmový účet OSS. Dle nařízení již zmíněných ministrů, lze zkrátit tuto lhůtu pro odvod buď stanovením určitého data, nebo určité částky. Pokud je vnitřní organizační jednotka kompetentní k vybírání příjmů SR, má zároveň zakázáno, z těchto příjmů hradit výdaje.

OSS má možnost poskytovat dodavatelům zálohy na dobu nejvýše jednoho čtvrtletí pod podmínkou, že musí být tyto zálohy ke konci rozpočtovému roku řádně vyúčtovány. V případě, že výše záloh přesahují výši měsíčního plnění, musí být navráceny do rozpočtu. Výše uvedené vyúčtování neplatí pro zálohy za dodávky elektřiny, plynu, vody, tepla, u záloh mobilním operátorům atd.

OSS účtují v soustavě podvojného účetnictví dle opatření Ministerstva financí. V opatření je dále stanovena účtová osnova, postup účtování a uspořádání a obsahové vymezení položek ÚZ.⁵

3.1.5 Fondy z Evropské unie

Fondy z Evropské unie zahrnují širokou škálu finančních nástrojů a programů zprostředkovávajících technickou pomoc. Fondy slouží především k podpoře růstu hospodářství v jednotlivých členských zemích, zlepšování vzdělanosti jejich obyvatel a snižování sociálních nerovností.

Strukturální fondy jsou určeny pro chudší anebo jinak znevýhodněné regiony, např. se jedná o problémové městské části, upadající průmyslové oblasti a oblasti s geografickým nebo jiným přírodním znevýhodněním. Peněžní prostředky ze strukturálních fondů jsou čerpány v rámci několikaletých cyklů, tzv. programových období a na základě konkrétně definování cílů a priorit. [51]

⁵ § 51 [44]

Strukturální fondy z EU se člení na [51]:

- evropský fond pro regionální rozvoj
- evropský sociální fond

3.1.5.1 Evropský fond pro regionální rozvoj

Evropský fond pro regionální rozvoj patří, co se týká objemu peněz, mezi největší ze strukturálních fondů. Cílem fondu je zaměřit se na modernizaci a posilování hospodářství. Jelikož jsou jeho prostředky určeny pro všechny definované cíle programového období, má tedy široký záběr a zasahuje do mnoha oblastí. Podporovány jsou investiční projekty, mezi něž patří nejčastěji výstavba silnic a železnic, odstraňování ekologických překážek, budování stokových systémů, podpora inovačního potenciálu podnikatelů, rozvoj a obnova sportovních areálů, rekonstrukce kulturních památek, výsadba regenerační zeleně, výstavba či oprava infrastruktury pro poskytování zdravotní péče, zavádění služeb elektronické veřejné správy apod. [51]

3.1.5.2 Evropský sociální fond

Evropský sociální fond podporuje především aktivity v oblastech zaměstnanosti a činnosti k rozvoji lidských zdrojů. Těchto cílů dosahuje fond především cestou posilování sociálních programů členských států, pomáháním rizikovým skupinám obyvatel, podporou rovných příležitostí na trhu práce a zlepšováním mobility pracovních sil v rámci EU. Evropský sociální fond na rozdíl od Evropského fondu pro regionální rozvoj podporuje projekty neinvestiční, jako jsou například rekvalifikace nezaměstnaných, speciální programy pro osoby se zdravotním postižením, děti, mládež, etnické menšiny a další znevýhodněné skupiny obyvatel, tvorba inovativních vzdělávacích programů pro zaměstnance, rozvoj institucí služeb zaměstnanosti nebo rozvoj vzdělávacích programů. [51]

HZS ČR zrealizoval s podporou evropských fondů v posledních letech řadu projektů. Projekty se týkaly zlepšení služeb v oblasti bezpečnosti, prevence a řešení rizik. Zmíněné projekty jsou realizovány prostřednictvím Integrovaného operačního programu. Projekty Integrovaného operačního programu byly financovány ze strukturálních fondů EU, konkrétně

z fondu pro regionální rozvoj. V ČR bylo již takto spolufinancováno 28 projektů. Díky těmto projektům dochází k pořízení techniky a novějších technologií pro HZS ČR s předpokladem zvýšit akceschopnost, mobilitu a efektivitu jednotek PO. Hlavním cílem realizace projektů je zkvalitnění služeb, které HZS ČR poskytuje veřejnosti. Pro HZS MSK byly zrealizované programy, Integrovaný operační program a operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, které byly spolufinancované z rozpočtu EU.

3.2 Financování hasičského záchranného sboru kraje

Nejdůležitějším zdrojem financování HZS kraje jsou finanční prostředky poskytnuté ze SR ČR. Rozpočet, který schvaluje Ministerstvo vnitra, zahrnuje rozpočty generálního ředitelství HZS ČR, HZS kraje a dalších zařízení, jež jsou hasičskými sbory řízeny. Dalším zdrojem financování HZS kraje a jeho potřeb jsou dle § 27 zákona o PO peněžní prostředky, které jsou povinně přispívány ze strany kraje. Z toho vyplývá, že se kraj podílí na zlepšení veřejných služeb občanům formou investic do hasičských zařízení nebo vylepšení akceschopnosti jednotek HZS kraje. To obdobné platí i pro obce, které stejně tak, jako kraje přispívají k financování potřeb HZS. Samozřejmostí je, že finance plynoucí z podpor obcí a krajského úřadu jsou alokovány příslušnému krajskému HZS, ve kterém tyto obce mají svou územní působnost. Prostředky SR, se kterými hospodaří HZS ČR, stanovuje správce kapitoly dle závazných ukazatelů stanovených zákonem o SR.

Podle závazných limitů a ukazatelů, které jsou stanoveny generálním ředitelstvím HZS ČR, zpracovává ekonomické oddělení krajského ředitelství HZS kraje rozpočet, který je členěn na [51]:

1. příjmy celkem,
 - a. daňové příjmy,
 - i. pojistné na důchodové pojištění,
 - ii. pojistné na nemocenské pojištění,
 - iii. příspěvky na státní politiku zaměstnanosti,
 - b. nedaňové příjmy,
 - c. kapitálové příjmy,

- d. přijaté transfery,
- 2. výdaje celkem,
 - a. výdaje na financování programů,
 - i. investiční výdaje,
 - ii. neinvestiční výdaje vázané k investičním programům,
 - b. platy zaměstnanců a převody vlastním fondům,
 - i. platy zaměstnanců,
 - ii. povinné pojistné,
 - iii. převody FKSP a sociálního fondu,
 - c. ostatní provozní výdaje,
 - d. ostatní sociální dávky.

V průběhu roku provádí generální ředitelství HZS ČR různá úsporná opatření, kterými ovlivňuje výši, jak příjmových, tak i výdajových ukazatelů. V rámci HZS kraje lze také provádět rozpočtová opatření, ve kterých vystupují i mimorozpočtové zdroje nebo dochází k přesunu finančních prostředků mezi stanovenými ukazateli.

HZS ČR je financován především ze čtyř podstatných zdrojů, z nichž nejdůležitějším a nejvýznamnějším jsou peněžní prostředky ze státního rozpočtu. Mezi **zdroje financování** HZS ČR lze zařadit [27]:

- a) dotace poskytnuty ze státního rozpočtu ČR,
- b) dotace z rozpočtů krajských úřadů,
- c) tržby vytvořené z vlastní činnosti,
- d) nepeněžité toky krajských HZS.

Sestavený návrh rozpočtu HZS ČR přeloží Ministerstvo vnitra Ministerstvu financí, které rozpočet zkontroluje a následně schválí a uvolní příslušnou finanční částku Ministerstvu vnitra, které přiřazené finance přerozdělí mezi krajské HZS.

3.2.1 Dotace ze státního rozpočtu

Dotací se dle § 3 zákona o rozpočtových pravidlech rozumí peněžní prostředky státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu poskytnuté právnickým nebo fyzickým osobám na stanovený účel. Výše dotace, jež bude poskytnuta ze SR do rozpočtu kraje, stanoví každoročně zákon o SR dle kritérií. Dotace do rozpočtu obcí jsou poskytnuty pouze prostřednictvím nadřazeného kraje.

Dotace jsou v této oblasti spojovány s investičními a neinvestičními výdaji, které jsou poskytované ze SR ČR. Investičními výdaji jsou na mysli, peněžní prostředky, které jsou využívány na pořízení hmotného a nehmotného investičního majetku. Hmotný majetek je definován jako majetek, jehož doba použitelnosti je delší než jeden rok, a který je oceněn na více než 40 000 Kč. V našem případě to mohou být budovy, zařízení nebo dopravní prostředky.

Nehmotný investiční majetek je charakterizován jako majetek s dobou použitelnosti delší než jeden rok a oceněn na více než 60 000 Kč. V obou případech, jak hmotného i nehmotného majetku, existují i varianty s přívlastkem „drobný“, tzn. drobný hmotný majetek a drobný nehmotný majetek. Podstatným rozdílem drobného majetku je cena ocenění, která je vždy nižší než výše stanovené peněžní hranice u obou majetků.

Za neinvestiční dotace jsou považovány výdaje určené na opravu a udržování strojů, budov, náhradní díly, nákup paliv, oděvů, materiálu, ať už všeobecného nebo přímo určeného pro civilní obranu a dalších potřebných věcí. [27]

3.2.2 Dotace z rozpočtů krajských úřadů

HZS vykazuje vzniklé náklady za určité uplynulé období neboli jinak řečeno za uplynulý kalendářní rok. Získané dotace z rozpočtů krajských úřadů a jiné příspěvky vykazuje HZS jako tzv. příspěvky od jiných organizací. Příspěvky jsou tvořeny finančními prostředky, které byly nabyty od krajského úřadu nad rámec státních dotací, sponzorskými dary, apod. Získané zdroje je možné zjistit pouze dotazem na jednotlivém HZS, jelikož je není možné centrálně rozlišit.

Rozpočet krajského úřadu je stejně jako SR ČR sestavován na následující kalendářní rok. Vypracovaný rozpočet kraje schvaluje krajské zastupitelstvo. Kraj při svém hospodaření musí

respektovat schválený rozpočet a následně také provádět pravidelnou, systematickou a úplnou kontrolu svého hospodaření po celý rozpočtový rok. [27]

3.2.3 Tržby z vlastní činnosti

Krajské HZS mají dle zákona právo, vykonávat některé činnosti a služby za úplatu. Zisky, které vzniknou z poskytnutých služeb (technická pomoc, zapůjčení techniky) jsou považovány za tržby z vlastní činnosti. Jediný peněžní příjem, který se do tržeb nezapočítává je příjem z pokut a sankcí, které jsou uloženy v souvislosti s výkonem státního požárního dozoru. [27]

3.2.4 Nepeněžní toky

Nepeněžní toky proudí mezi krajem a HZS kraje. Smyslem těchto toků je způsob podpory ze strany kraje. Taková podpora se uskutečňuje prostřednictvím smlouvy o výpůjčce. Obsahem smlouvy je nepeněžní výpomoc kraje, který nakoupí do svého vlastnictví hmotný majetek např. požární auta, jeřáby, termokamery, které si HZS nemůže ze svého stanoveného rozpočtu dovolit. Podstatná část nepeněžní podpory slouží na nákup, rekonstrukci a údržbu nemovitosti. U takto vzniklé smlouvy je potřeba obou podpisů, jak krajského úřadu, tak i HZS kraje. [27]

3.3 Úhrada nákladů za zásah jednotky požární ochrany

V květnu 2013 byl schválen **zákon č. 160/2013 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla** a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Zmíněná novela zákonů nově upravuje způsob finanční podpory bezpečnostního systému ze strany pojišťoven, díky kterému dochází ke spolufinancování složek Integrovaného záchranného systému. Mezi pozměněnou formu spolufinancování patří vyúčtování úhrad nákladů za zásah jednotky PO prostřednictvím paušální částky.

3.3.1 Vyúčtování náhrad za likvidační práce při dopravních nehodách

Nejdříve, než bude daná problematika detailněji vysvětlena, je potřeba, aby byl nový způsob srovnán s dřívějším průběhem spolufinancování ze zdrojů pojišťoven. Jak je již naznačeno v předchozí větě, není podpora ze strany pojišťoven zcela novou záležitostí. Již dříve tato forma spolufinancování existovala, ale nyní je nutné vysvětlit, v čem přesně změna spočívá.

Mnoho občanů se po změnách v zákonech v médiích dočetlo, že schválením nového způsobu spolufinancování hasičů ze strany pojišťoven, bude mít za následek zvýšení povinného ručení. Tímto titulkem bylo veřejně prohlášeno, že občané zaplatí na pojistném více kvůli financování hasičských prací. Toto tvrzení však není pravdivé, jelikož změna ve způsobu úhrady nákladů za zásah jednotek PO nemá na občany žádný přímý vliv na rozdíl od založení fondu zábrany škod, viz kapitola 3.4. Níže bude popsána změna, ke které došlo prostřednictvím schválení zákonů, jež se problematika týká.

Již dříve fungoval systém proúčtování prací pojišťovně, ve kterém HZS ČR účtoval pojišťovně platby za tzv. likvidační práce, které sám provádí u dopravních nehod (dále jen „DN“). Těmito pracemi se myslí např. odklizení vraků, likvidace olejových skvrn, odklizení vysypaného nákladu a podobně. Z tohoto popisu vyplývá, že po vyúčtování náhrad za práci neposílali hasiči fakturu přímo řidiči, který dopravní nehodu způsobil, nýbrž jeho pojišťovně, která za něho částku za služby uhradila z povinného ručení.

Dřívější platná směrnice o vyúčtování náhrad za likvidační práce při dopravní nehodě obsahovala ceník vynaložených výdajů, viz Příloha č. 9, při výkonu příslušníků HZS ČR a použití techniky k poskytnutí likvidačních prací prováděných jednotkami HZS ČR. Vyúčtování nákladů na základě ceníku představovalo o něco náročnější cestu k výsledku nárokové částky. Blíže bude již neplatná směrnice a výpočet náhrad dle ní aplikován na praktickém případě, viz kapitola 4.3.

3.3.2 Vyúčtování úhrad nákladů za zásahy prováděné jednotkami PO

Pro řidiče, kteří od 1. září 2013 dopravní nehodu způsobí, se však ve vztahu k pojišťovně nic nemění. To, co se změní, a praxe ukáže, zda dojde i ke zjednodušení, je způsob, jakým bude HZS MSK po dopravní nehodě úhrady nákladů vyúčtovávat pojišťovnám.

Změnou neboli vznikem nové formy platby za služby ze strany pojišťovny je od 1. září úhrada nákladů za zásah jednotek PO prostřednictvím paušální částky.

Subjekty, které mohou tuto formu úhrady nákladů využít, jsou [28]:

- HZS kraje,
- záchranný útvar HZS ČR,
- zřizovatel jednotky sboru dobrovolných hasičů obce, která je zařazena do seznamu jednotek PO v rámci nařízení kraje, kterým se stanoví podmínky k zabezpečení plošného pokrytí území kraje jednotkami PO, a která zasahovala na výzvu operačního a informačního střediska HZS kraje.

Proplácení likvidačních prací u DN bylo dříve zajištěno pouze dohodou mezi HZS ČR a soukromými subjekty, resp. pojišťovnami. Nyní je tento dobrovolný vztah zakotven v zákoně o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla.

DN se v jednotlivých zákonech definuje různě a proto je jednoznačná definice nemožná. V § 47 odst. 1 zákona o provozu na pozemních komunikacích je DN definována jako událost v provozu na pozemních komunikacích, např. havárie nebo srážka, která se stala nebo byla započata na pozemní komunikaci a při níž dojde k usmrcení nebo zranění osoby nebo ke škodě na majetku v přímé souvislosti s provozem vozidla v pohybu. Dle směrnice k vyúčtování úhrad nákladů za zásahy prováděné u dopravních nehod prováděné jednotkami PO se však za DN považuje [28], [30]:

- DN s následným požárem či únik nebezpečné chemické látky při DN,
- srážka vozidla s vlakem na železničním přejezdu, který je na veřejné komunikaci,
- požár během jízdy vozidla,

- DN jediného vozidla, kdy dojde k poškození komunikace, hrozí poškození životního prostředí nebo již k jeho poškození došlo a jednotky PO svým zásahem tato ohrožení nebo škodu odstraňují nebo brání jejich rozšíření.

V opačném případě se za DN nepovažuje [28], [30]:

- DN vozidla, při níž došlo k poškození jen tohoto vozidla, a pojistiteli, České kanceláři pojistitelů ani Ministerstvu financí nevznikla povinnost poskytnout plnění za škodu způsobenou provozem tohoto vozidla,
- DN, kde se na osobu odpovědnou za škodu nevztahuje povinnost uzavřít pojištění odpovědnosti z provozu vozidla a zároveň povinnost nahradit vzniklou škodu nemá ani Ministerstvo financí, např. viník je chodec, cyklista,
- nepoškozené vozidlo vyproštěné z prostoru mimo komunikaci, např. vozidlo sjeté mimo komunikaci apod.,
- zprůjezdnění komunikace, např. pomoc nákladním vozidlům při jízdě do kopce v zimním období,
- DN při sportovních akcích – jedná se o uzavřený prostor, není veřejná, ale pořadatel, resp. jezdec může být pojištěn,
- únik látek ze stojícího nebo jedoucího vozidla mající charakter rozsáhlé havárie.

Podmínkami tedy pro proplácení nákladů při zásahu je několik. Musí být např. splněna definice DN, podmínka výjezdu jednotky PO a splněn účel pro poskytnutí náhrady.

Paušální částku stanovila vláda svým nařízením. **Výše paušální částky** je určena tak, aby byly příslušným subjektům uhrazeny náklady, které vynaloží při zásahu u mimořádné události vzniklé úmyslným zaviněním nebo u DN. Paušální částka, jak se dá odvodit z názvu je placena paušálně ve výši 5 600 Kč za každou započatou hodinu u zásahu. Tato částka vyplývá se statistik, kterými jsou doloženy skutečné částky nákladů, které vznikají v souvislosti se zásahem příslušné jednotky PO. Částka tedy vychází z nákladů na průměrnou vzdálenost k zásahu, průměrné ceny motohodiny, průměrné částky nákladů na 1 km jízdy požární techniky, průměrné doby zásahu, nákladů na jízdu požární techniky jednotky, apod.

Pokud dojde k zásahu u DN, uplatňuje HZS úhradu nákladů přímo proti:

- a) příslušné pojišťovně, která měla uzavřenou pojistnou smlouvu dle příslušného zákona s vozidlem, jehož provozem byla způsobena újma,
- b) České kanceláři pojistitelů (dále jen „ČKP“), v případě, že provozem vozidla byla způsobena újma, kterou je ČKP povinna nahradit z garančního fondu, nebo
- c) Ministerstvu financí, pokud byla škoda způsobena provozem tuzemského vozidla s výjimkou z pojištění odpovědnosti z provozu vozidla.

Nyní jde jen o spočítání hodin, i těch započatých, které u výjezdu hasiči strávili, o zjištění počtu jednotek, které zasahovaly a vynásobením těchto parametrů paušální částkou. Tento výpočet následně nově určí náklady na výjezd. Paušální částka byla stanovena ze statisticky doložené faktické částky nákladů, které vznikají v souvislosti se zásahem příslušné jednotky PO. V některých případech si hasiči pohorší, jindy zase získají finančních prostředků více.

Problematika úhrady nákladů není řešena pouze u DN ale i u eliminace následků úmyslného jednání.

Úmyslné jednání je dle zákona definováno dle tří kritérií, které musí být pro vyplacení náhrad splněny současně. Jedná se o [28]:

- úmyslné jednání,
- vydání rozhodnutí nebo rozsudku v dané věci a
- výjezd příslušné jednotky PO.

Novinkou od září 2013 je také tedy úhrada nákladů zásahu za úmyslné jednání osoby. Nově by se tyto prohřešky měly obdobně oceňovat jako úhrada nákladů za zásahy prováděné u DN paušální částkou ve výši 5 600 Kč za každou započatou hodinu práce hasičů. Tato sazba bude vyžadována po každém, komu bude úmyslné jednání prokázáno. Smyslem tohoto systému může být snaha o minimalizování úmyslného jednání osob. Problém je ovšem v tom, že dokázání úmyslného jednání osoby, aby mohl být výjezd hasičů proplacen, je velmi komplikované a záleží na mnoha faktorech.

Pokud se podaří pachatele dopadnout a prokázat mu úmyslné jednání, bude HZS kraje po takovém pachateli požadovat úhradu nákladů za výjezd. Tyto získané finanční prostředky budou HZS zůstatvat a navyšovat jeho rozpočet.

3.4 Fond zábrany škod

Dne 2. května 2013 schválil senát poslanecký návrh novely **zákona č. 160/2013 Sb.**, kterým se měnil zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, zákon o HZS ČR a zákon o daních z příjmů.

Díky této zásadní novelizaci byl v prvně jmenovaném zákoně vytvořen nový § 23a, kterým ČKP vytváří fond zábrany škod (dále jen „FZŠ“), jehož úkolem je jeho využití pro zábranu škod vznikajících provozem vozidel. Prvotním impulsem, který vedl k novelizaci zákonů, se stala představa, že pojišťovny budou přispívat na financování jednotek PO. Byl vytvořen návrh, jehož hlavní myšlenkou bylo využití části příjmů pojišťoven, které získává za povinné pojištění motorových vozidel pro financování jednotek PO. Pracovníci ČKP jsou povinni odvádět minimálně 3 % z ročního přijatého pojistného z pojištění odpovědnosti za každý kalendářní rok do FZŠ. Fond je navíc tvořen i z výnosů z investování dočasně volných prostředků tohoto fondu a dalších prostředků za předcházející kalendářní rok. Takto získané prostředky jsou následně rozděleny mezi hasiče, záchranáře a subjekty, kteří realizují projekty vedoucí ke zvýšení bezpečnosti na silnicích.

Konkrétněji se dle § 23a odst. 3 zákona č. 160/2013 Sb. prostředky FZŠ použijí pouze na úhradu nákladů spojených s:

- a) pořízením techniky nebo věcných prostředků potřebných pro činnost základních složek integrovaného záchranného systému a ostatních složek integrovaného záchranného systému poskytujících plánovanou pomoc na vyžádání v oblasti zábrany a prevence škod z provozu vozidel,
- b) úpravou technologií a provozem operačních a informačních středisek hasičského záchranného sboru v souvislosti s poskytováním nezbytné pomoci motoristům,
- c) realizací projektů se zaměřením na bezpečnost silničního provozu schválených vládou, nebo
- d) realizací programů podle § 23b odst. 4 písm. b).

Body, které lze hradit z prostředků FZŠ jsou uvedené výše. U varianty a) nebo b) jsou stanoveny podmínky k úhradě nákladů, které určují, že z prostředků FZŠ se poskytne nejméně 60 % HZS a z toho nejméně 20 % jednotkám sborů dobrovolných hasičů obcí. Dále se z prostředků poskytne minimálně 15 % dalším složkám integrovaného záchranného systému a nejméně 15 % na realizaci projektů a programů vyjmenovaných pod písmeny c) a d).⁶

Původní představou navrhovatelů v roce 2013 bylo, že nový odvod nebude znamenat zvýšení cen pojistného. Příčinou této domněnky se stala situace, ve které pojišťovny v tehdejší době vybraly cca o 10 miliard Kč ročně více, než vydaly na pojistném plnění. Načež se situace na trhu počátkem roku 2015 pozměnila. Pojišťovny od 1. ledna 2014 zavedly již zmíněné příspěvky na financování hasičů do FZŠ, které budou pojišťovny odvádět ve výši 3 % z přijatého povinného ručení. Pokud pojišťovny dokázaly dosahovat větších příjmů než výdajů, nebyl důvod navyšovat povinné ručení. Bohužel vyplácením těchto příspěvků a v souvislosti s následnými změnami, které budou následně vyjmenovány, k navýšení pojistného došlo. Mezi hlavní příčiny patřily změny politické. S účinností od 15. ledna 2015 zrušila Poslanecká sněmovna povinné příspěvky do garančního fondu, do kterého přispívali nepojištění řidiči, a následně tento fond sloužil k částečnému vyplácení kompenzace škod způsobených nepojištěným autem. Od září 2013 platí také nařízení vlády, které stanovilo úhradu nákladů za zásah u DN paušální částkou 5 600 Kč za každou hodinu zásahu hasičů. Tlak na navýšení povinného ručení netvoří pouze odvody hasičům, ale ovlivní ho i nedávné přijetí nového Občanského zákoníku. [29], [23]

HZS MSK jako i celý HZS ČR díky získaným finančním prostředkům z FZŠ mohou investovat do obnovy zastaralé techniky a současně lépe uchránit životy, zdraví a v poslední řadě i majetek. Pojišťovnám by se tak tedy zároveň měly prostřednictvím větších uchráněných hodnot snížit výdaje na vyplaceném pojistném plnění. Z toho tedy vyplývá, že díky pojišťovnám, budou mít hasiči lepší vybavení, rychlejší auta, modernější techniku a to vše se projeví v rychlosti a kvalitě zásahu. V případě DN budou hasiči u nehody dříve a rychleji poskytnou své služby a tím pádem sníží a teoreticky ušetří pojišťovně určitý objem peněz,

⁶ § 23a odst. 4 [35]

kteřé by musela v případě horších následků vyplatit za škodu ve vyšší hodnotě. Finanční prostředky z FZŠ jsou hasičským sborem brány jako doplňkový zdroj ke zdrojům ze státního rozpočtu.

V roce 2015 bude z FZŠ Českou kanceláří pojistitelů uspokojeno přibližně 30 žádostí obcí o poskytnutí účelové dotace. Tyto dotace budou sloužit především na reprodukci požární techniky pro jednotky PO.

Podle předloženého návrhu komise, který je v souladu s příslušným usnesením vlády rozhodl na konci roku 2014 generální ředitel HZS ČR brigádní generál. Ing. Drahoslav Ryba o schválení pořadníku pro přiznání dotací konkrétním obcím v následujícím roce 2015.

V souladu dle schváleného pořadníku se bude postupovat při přidělování dotací obcím a to až do vyčerpání finančních prostředků, které byly vyčleněny ČKP pro tyto účely z FZŠ. Na základě dosud ročně přiznaných dotací je předpokladem v roce 2015, že bude uspokojeno přibližně 30 až 35 žádostí o poskytnutí účelové dotace. Cílem přijetí novely bylo získání zdrojů na pořízení speciální hasičské techniky. Díky nové výkonnější technice mohou jednotky PO předejít těm nejhorším případům. [24]

3.5 Výkazy účetní závěrky

Úkolem ÚZ je zajistit věrný obraz ekonomiky ÚJ. Součástí ÚZ jsou dle § 3 odst. 1 vyhlášky č. 410/2009 Sb. účetní výkazy sestavovány k rozvahovému dni vypovídající o majetkové a finanční situaci podniku. Účetní závěrka HZS MSK je složena z pěti částí, viz kapitola 2.4.2.

3.5.1 Rozvaha

Struktura rozvahy je upravena ve vyhlášce č. 410/2009 Sb. Rozvaha je složena z několika částí, u kterých jsou údaje uvedeny v příslušných sloupcích. V rozvaze jsou údaje uvedené v českých korunách jak za běžné období, tak i za období minulé. U aktiv jsou dále v rámci běžného období sledovány hodnoty brutto (ocenění majetku dle ZoÚ), korekce (zahrnuje oprávky a opravné položky) a netto (ocenění majetku po odečtení opravek a opravných

položek). Rozvaha je v podstatě výkaz, který podává souhrnný přehled o stavu majetku a zdrojích jeho krytí k určitému dni. Aktiva se v rozvaze člení od nejlikvidnějších položek po ty méně likvidní. Položky v pasivech jsou členěny dle zdrojů na zdroje vlastní a zdroje cizí a na straně aktiv je majetek rozdělen na stálá aktiva a oběžný majetek. Základním předpokladem rozvahy je dodržení bilančního principu tzn., celková výše aktiv se musí rovnat celkové výši pasiv. [1]

V Příloze č. 3 jsou zachyceny položky rozvahy v letech 2010 – 2014. V Příloze č. 4 a 5 je provedena jak horizontální, tak i vertikální analýza aktiv a pasiv.

3.5.2 Výkaz zisku a ztráty

Cílem podniku je růst tržní hodnoty, posílení dobrého jména podniku, ale především maximalizace zisku. To ovšem neplatí pro OSS, které nejsou založeny za účelem maximalizace zisku. Výkaz zisku a ztráty slouží k podávání informací o finanční situaci ÚJ. U Hasičského záchranného sboru MSK, jakožto OSS, však tento výkaz nemá takovou vypovídací schopnost jako u podnikatelů. Požadovaný výsledek je získán porovnáním celkových výnosů a nákladů ÚJ. V případě, že celkové výnosy převýší náklady, dosáhne podnik zisku. V opačném případě, který je pro OSS typičtější, je vznik ztráty ÚJ. [1]

3.5.3 Příloha

Třetí a poslední povinná část ÚZ je příloha. Příloha slouží k vysvětlení a ke zpřesnění informací uvedených v rozvaze a výkazu zisku a ztráty. Údaje v příloze by měly být pro uživatele významné, srozumitelné a užitečné. [1]

3.5.4 Přehled o peněžních tocích

Přehled o peněžních tocích neboli nazýván také jako cash-flow, podává stručný přehled o výši a struktuře příjmů a výdajů peněžních prostředků. Hlavním úkolem přehledu je prokázat změnu stavu peněžních prostředků. Pro sestavení cash-flow se využívají informace především z rozvahy a výkazu zisku a ztráty. Existují dva možné způsoby sestavení, o kterých si ÚJ rozhodne sama, a to metoda přímá a metoda nepřímá. Přímá metoda vychází z porovnání příjmů a výdajů přímo a výpočet nepřímé metody vychází z výsledku

hospodaření dosaženého ÚJ upraveného o nepeněžitě transakce, neuhrazené náklady a výnosy z minulých období a o příjmy a výdaje týkající se finančních a investičních činností. [1], [2]

3.5.5 Přehled o změnách vlastního kapitálu

Tento výkaz slouží především externím uživatelům, kteří mohou odkrýt transakce provedené podnikem. Přehled poskytuje bližší informace o zvýšení či snížení jednotlivých složek vlastního kapitálu za účetní období. [2]

3.6 Analýza rozvahy a výkazu zisku a ztráty

Horizontální a vertikální analýza rozvahy a výkazu zisku a ztráty patří mezi nejjednodušší nástroje finanční analýzy a slouží nám k prvotní orientaci hospodaření podniku. Horizontální a vertikální analýza je výchozím bodem rozboru účetních výkazů. Výsledky těchto dvou analýz poskytují základní přehled o vývoji jednotlivých veličin v účetních výkazech. Lze např. zjistit, zda je společnost zaměřena spíše na používání dlouhodobého majetku či oběžného majetku nebo zda je firma financována především cizími nebo vlastními zdroji. Poté může dojít k vyhodnocení výsledků činnosti podniku. [17]

3.6.1 Horizontální analýza účetních výkazů

Pomocí horizontální analýzy, neboli také označované jako analýzy trendů, lze ukázat vývoj jednotlivých položek aktiv, pasiv a položek výkazu zisku a ztráty v čase, tzn. změnu současného ukazatele oproti minulému období. Výsledek této analýzy je charakterizován buď pozitivní změnou, tj. růstem položky v čase nebo negativní změnou, tj. poklesem položky v čase. Porovnání jednotlivých položek výkazů se provádí po řádcích, horizontálně, od toho je také odvozen název horizontální analýza. Cílem analýzy je zjistit pohyby jednotlivých veličin, a to absolutně i relativně. Absolutní změna (4.1) nám vypoví, o kolik jednotek se změnila daná položka v čase a procentní změna (4.2) udává, o kolik procent se příslušná položka změnila v čase. Vzorce pro výpočet zmíněných změn jsou uvedeny níže. [17], [7]

$$\text{Absolutní změna} = \text{ukazatel}_t - \text{ukazatel}_{t-1} \quad (4.1)$$

$$\text{Relativní změna} = (\text{absolutní změna} \cdot 100) / \text{ukazatel}_{t-1} \quad (4.2)$$

,kde ukazatel_t představuje hodnotu dané položky v běžném období a ukazatel_{t-1} udává hodnotu stejné položky v období minulém. [7]

3.6.2 Vertikální analýza účetních výkazů

Vertikální analýzy, neboli také označovány jako analýza komponent, zjišťuje podíl jednotlivých položek výkazů na celku. Pokud se jedná o rozvahu, tak se za celek považují položky aktiva celkem a pasiva celkem. V případě výkazu zisku a ztráty se za celek rozumí velikost celkových výnosů nebo tržeb. Na rozdíl od horizontální analýzy se vertikální analýza vyjadřuje pouze v relativním vyjádření, tj. v procentech. Níže je uveden vzorec pro výpočet podílu na celku. [18]

$$\text{Procentní změna} = (\text{absolutní změna} / \text{hodnota}_{t-1}) \cdot 100 (\%) \quad (4.3)$$

4 Analýza hospodaření krajského hasičského záchranného sboru

Tato kapitola je zaměřena na analýzu hospodaření HZS MSK za období 2010 - 2014. V první části práce je proveden rozbor příjmů a výdajů za jednotlivé roky a následným srovnáním vývoje rozpočtu za celé sledované období. V druhé části práce bude ve výpočtech aplikovaná změna směrnice týkající se úhrady nákladů za zásah jednotky PO u dopravních nehod s názornými příklady a následným dopadem na výši finančních zdrojů plynoucích z náhrad za provedené likvidační práce od pojišťoven. Obsahem této kapitoly je i finanční analýza vybraných účetních výkazů HZS MSK ve sledovaném období.

Hlavním zdrojem informací byly údaje uvedené ve zprávách o stavu PO v Moravskoslezském kraji v letech 2010 - 2014 a údaje z aplikace Ministerstva financí ČR, která se zabývá finančními výkazy a rozpočtem HZS MSK.

4.1 Analýza hospodaření Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje 2010 – 2014

Analýza příjmů a výdajů vychází ze stavu rozpočtu na konci kalendářních let. Výše schváleného rozpočtu, rozpočtu po změnách a skutečných příjmů v jednotlivých letech 2010 - 2014 je uvedena v Příloze č. 1. Za stejné období je v Příloze č. 2 stanoven schválený rozpočet, rozpočet po změnách, konečný rozpočet, skutečně vynaložené výdaje a následně jejich procentní plnění na rozpočtu po změnách. Všechny tyto údaje jsou součástí finančního výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu správců kapitol a organizačních složek státu FIN 1-12 OSS. [35]

Za údaje schváleného rozpočtu na příslušný rok se považují údaje státního rozpočtu schválené Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR. Rozpočtem po změnách se rozumí údaje schváleného rozpočtu upravené o rozpočtová opatření. Za konečný rozpočet výdajů se považuje rozpočet těchto výdajů upravený o všechna provedená rozpočtová opatření, tzn. schválený rozpočet upravený nejen o rozpočtové přesuny, ale i o povolená překročení a vázání. Skutečné výdaje uváděné v tomto výkazu se získávají z analytického členění rozpočtových příjmů a výdajů v souladu s platnou rozpočtovou skladbou. [35]

4.1.1 Hospodaření HZS Moravskoslezského kraje v roce 2010

Příjmy HZS MSK jsou tvořeny především přijatými prostředky z pojistného na nemocenském pojištění, na důchodovém pojištění a příspěvku na politiku zaměstnanosti od zaměstnavatele a od zaměstnanců ve služebním poměru. Rozpočtem stanovené příjmy ze sociálního pojištění s příspěvkem na státní politiku zaměstnanosti a veřejné zdravotní pojištění ve výši 121 440 tis. Kč, byly o 3 694 tis. Kč překročeny. Tento rozdíl vznikl v důsledku neodpovídající procentní výměře z povinného odvodu pojistného na sociální zabezpečení za příslušníky HZS MSK z objemu prostředků, které jim byly za rok 2010 vyplaceny ve formě platů.

Nedaňové příjmy, jež byly příslušným rozpočtem stanoveny, byly splněny a navíc i vysoce překročeny. K navýšení těchto příjmů přispěly především přijaté dary, příspěvky a dotace od obcí, měst a právnických osob. Část zmíněných nedaňových příjmů ve výši 7 810 tis. Kč byly určeny na posílení ostatních provozních výdajů a za zbytek těchto příjmů, které činily 29 908 tis. Kč, byl pořízen dlouhodobý majetek. Všechny tyto příjmy byly použity prostřednictvím mimorozpočtových zdrojů.

Výše skutečných nedaňových a kapitálových příjmů a přijatých transferů v roce 2010 činila 49 113 tis. Kč, dále příjem z prodeje dlouhodobého majetku byl ve výši 82 tis. Kč a kromě toho všeho byly příjmem státního rozpočtu HZS MSK také finanční prostředky ve výši 540 tis. Kč, které byly přijaty formou pokut inkasovaných za porušení předpisů. Velkou část příjmů tvořily i přijaté pojistné náhrady ve výši 637 tis. Kč, vratky přeplatků záloh z minulých let, penále z prodlení a prostředky od sběrných surovin za prodej neupotřebitelného majetku.

Rozpočet celkových výdajů na konci roku 2010 po schválení rozpočtových opatření činil 781 473 tis. Kč a byl naplněn na 104,04 %. Tyto rozpočtové výdaje jsou tvořeny z výdajů na platy zaměstnanců, povinného pojistného, příspěvků do FKSP, ostatních sociálních dávek a ostatních provozních výdajů. Další složkou těchto výdajů jsou výdaje na financování programů ve výši 55 784 tis. Kč. HZS MSK se v roce 2010 podílel na financování reprodukce movitého a nemovitého majetku, kterých se týkají konkrétní čtyři podprogramy. Všechny výdaje potřebné na financování těchto programů reprodukce jsou vyhrazeny z prostředků SR. Tyto výdaje činí 70 136 tis. Kč. Skladba výdajů na financování programů se dělí na investiční výdaje ve výši 69 899 tis. Kč, z toho z mimorozpočtových zdrojů byly kryty výdaje ve výši

30 991 tis. Kč a neinvestiční výdaje, které se váží k investičnímu programu v částce 237 tis. Kč. Veškeré zmíněné výdaje byly realizovány z prostředků SR. Výše uvedené investiční a neinvestiční výdaje byly v průběhu roku čerpány nerovnoměrně.

Rozpisem závazných limitů a ukazatelů byl stanoven rozpočet ostatních běžných výdajů HZS MSK na rok 2010 ve výši 82 310 tis. Kč. V průběhu roku byl tento rozpočet prostřednictvím přijatých rozpočtových opatření zvýšen na 98 076 tis. Kč. Příčinou zvýšení rozpočtových prostředků bylo uvolnění finančních prostředků ve výši 13 040 tis. Kč využitých při likvidaci následků povodní v květnu a červnu 2010.

Podobně jako již v minulých letech byly potřebné na pokrytí všech výdajů finanční prostředky poskytnuté z mimorozpočtových zdrojů a to ve výši 6 670 tis. Kč z příjmů z vlastní činnosti, které byly poprvé v minulém roce zvýšeny o přijaté pojistné náhrady za likvidační práce při DN ve výši 1 027 tis. Kč, finančními prostředky získané formou darů a příspěvků ve výši 7 810 tis. Kč a přijaté náhrady od pojišťoven za škodní události ve výši 588 tis. Kč.

V roce 2010 došlo k čerpání prostředků zejména z důvodu odstraňování následků povodní. Na nákup ochranných pomůcek a dalších prostředků, které byly poškozeny či zničeny při povodních, na nákup potravin potřebných při zásazích při povodních, atd. byly potřebné výdaje ve výši 9 521 tis. Kč. Z mimorozpočtových zdrojů byla přidělena částka ve výši 5 461 tis. Kč, díky které byla doplněna technická výbava zásahových vozidel a další potřebná zařízení, např. výstražné zařízení. V tomto roce došlo také ke koupi výpočetní techniky, ale ta již byla financována z nespotřebovaných výdajů za rok 2009. [21], [46]

4.1.1 Hospodaření HZS Moravskoslezského kraje v roce 2011

Příjmy HZS MSK byly stejně jako v minulých letech tvořeny především z přijatých finančních prostředků z pojistného od zaměstnavatelů a zaměstnanců ve služebním poměru. Oproti stanovenému rozpočtu, který byl ve výši 107 251 tis. Kč, byl upravený rozpočet navýšen o 4 277 tis. Kč v důsledku navýšení mzdových prostředků příslušníků HZS MSK. V roce 2011 nedošlo k naplnění daňových příjmů, jelikož vyplacené mzdové prostředky neodpovídaly procentní výměře povinného odvodu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

Naopak, co se týká nedaňových příjmů, ty byly nejen splněny, ale i vysoce překročeny zásluhou přijatých darů, příspěvků a dotací od obcí, měst a právnických osob. Dary, finanční příspěvky a dotace na posílení ostatních provozních výdajů byly určeny ve výši 23 270 tis. Kč. Příjmy od těchto subjektů ve výši 36 855 tis. Kč byly využity i v oblasti programového financování. Veškeré tyto příjmy byly použity prostřednictvím mimorozpočtových zdrojů.

Výše skutečných nedaňových a kapitálových příjmů a přijatých transferů činily 77 336 tis. Kč. Příjmy z prodeje hmotného dlouhodobého majetku představovaly 333 tis. Kč. Kromě těchto příjmů plynuly do státního rozpočtu za HZS MSK i finanční prostředky přijaté ve formě pokut v celkové výši 664 tis. Kč, přijaté pojistné náhrady za 3 247 tis. Kč, vratky přeplatků záloh z minulých let, penále z prodlení a prostředky za prodej neupotřebitelného majetku.

Rozpočet celkových výdajů HZS MSK byl naplněn na 106,38 % a na konci roku činil 636 332 tis. Kč, z toho výdaje na financování programů činily 41 150 tis. Kč. Akce HZS MSK byly v rámci programu sloužícího k reprodukci majetku realizovány třemi podprogramy s celkovými náklady 44 962 tis. Kč. Z celkového počtu akcí bylo 12 akcí financováno ze SR a evropských fondů ve výši 7 006 tis. Kč a 22 akcí ve výši 37 956 tis. Kč byly kryty výdaji z mimorozpočtových zdrojů.

Rozpočet ostatních provozních výdajů HZS MSK byl stanoven rozpisem závazných limitů a ukazatelů ve výši 67 224 tis. Kč. Během roku byl rozpočet finančních prostředků díky přijatým rozpočtovým opatřením zvýšen na konečných 75 347 tis. Kč.

Všechny finanční prostředky, o které byl rozpočet výdajů HZS MSK navýšen, byly určeny na konkrétní úkoly, mimo jiné i na ozdravné pobyty, 40. mistrovství ČR v požárním sportu družstev, nákup pneumatik pro mobilní požární techniku vyjma osobních automobilů, náklady spojené s obměnou a doplněním materiálních zabezpečení, opravu střešní konstrukce a výměnu oken, nákup sorbentu a pohonné hmoty pro pozemní techniku.

V důsledku rostoucích cen jednotlivých druhů energií i ostatních vstupů scházely i v roce 2011 na pokrytí všech plánovaných výdajů potřebné finanční prostředky a proto bylo nutné zapojit i finanční prostředky získané formou mimorozpočtových zdrojů, a to prostředky z příjmů z vlastní činnosti ve výši 10 373 tis. Kč, dále finanční prostředky získané ve formě darů a příspěvků od cizích subjektů ve výši 23 270 tis. Kč, přijaté pojistné náhrady od

pojišťoven za škodní události ve výši 3 238 tis. Kč a z prostředků FKSP ve výši 1 049 tis. Kč, ze kterého byla hrazena rekonstrukce sportoviště hasičské stanice Opava.

Velká část mimorozpočtových zdrojů byla zapojena do financování, a to ve výši 13 057 tis. Kč do oblasti nákupu materiálu a 5 357 tis. Kč do oblasti služeb. Z těchto prostředků byla hrazena např. revitalizace ploch areálu Ostrava – Hranečník, údržba zeleně a travnatých ploch nebo pořízení technických prostředků PO do zásahových vozidel a na hasičské stanice. [21], [47]

4.1.2 Hospodaření HZS Moravskoslezského kraje v roce 2012

Příjmy HZS MSK byly stejně jako v minulých letech tvořeny z přijatých prostředků z pojistného na nemocenské pojištění, důchodové pojištění a příspěvku na politiku zaměstnanosti od zaměstnavatele i od zaměstnanců a činily 107 290 tis. Kč. Na tyto daňové příjmy byl stanoven rozpočet, který byl následně upraven a navýšen o 3 300 tis. Kč v závislosti na navýšení mzdových prostředků příslušníků. Příjmy z pojistného však nebyly dle rozpočtu naplněny, jelikož vyplacené mzdové prostředky nekorespondovaly procentní výměře povinného odvodu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

Nedaňové příjmy byly nejen splněny, ale stejně jako i v minulých letech vysoce překročeny díky darům, příspěvkům a přijatým dotacím. Zmíněné dary, dotace a finanční prostředky byly určeny v první řadě na posílení ostatních provozních výdajů ve výši 28 812 tis. Kč a v druhé řadě na využití v oblasti programového financování skrze pořízení dlouhodobého majetku ve výši 39 948 tis. Kč. Výše skutečných kapitálových a nedaňových příjmů i s přijatými transfery činila 87 466 tis. Kč, příjmy z prodeje dlouhodobého majetku byly v částce 55 tis. Kč, dále kromě toho byly příjmem státního rozpočtu HZS MSK finanční prostředky přijaté ve formě pokut ve výši 1 241 tis. Kč, přijaté pojistné náhrady za 976 tis. Kč, vratky přeplatků záloh za minulé roky, penále z prodlení a finanční prostředky za prodej neupotřebitelného majetku.

Rozpisem závazných limitů a ukazatelů a schválenými rozpočtovými opatřeními ze strany generálního ředitelství HZS ČR byl stanoven **rozpočet celkových výdajů** ke konci roku na částku 646 340 tis. Kč a byl naplněn na 107,65 %. Výdaje byly využity ve výši 376 624 tis.

Kč na platy zaměstnanců v pracovním poměru i zaměstnanců ozbrojených sborů a složek ve služebním poměru a také na vyplacení pojistného ve výši 34 %, tj. 128 310 tis. Kč.

V roce 2012 byly v rámci HZS MSK realizované akce prostřednictvím programů na reprodukci majetku HZS ČR a pořízení a obnovu majetku HZS ČR. Kromě tradičních programů byl pro HZS MSK zaregistrován program spolufinancovaný z rozpočtu EU. Mezi tyto programy patří Integrovaný operační program a operační program Lidské zdroje a zaměstnanost. Všechny výše zmíněné výdaje na financování programů reprodukce majetku byly realizovány za systémově určených prostředků SR ve výši 56 370 tis. Kč, z toho celkové investiční výdaje činily 55 972 tis. Kč, z toho z mimorozpočtových zdrojů byly kryty výdaje v částce 45 705 tis. Kč, z toho zapojení nároků z nespotřebovaných výdajů představovaly částku 4 571 tis. Kč. Neinvestiční výdaje, které byly vázány k investičnímu programu, byly ve výši 397 tis. Kč, z toho z prostředků SR byla určena částka ve výši 4 620 Kč a z mimorozpočtových zdrojů částka 393 tis. Kč.

Rozpisem závazných ukazatelů a limitů byl rozpočet ostatních provozních výdajů HZS MSK stanoven ve výši 64 367 tis. Kč. V průběhu roku byla však tato částka navýšena na konečných 86 197 tis. Kč. Všechny finanční prostředky, o které byl rozpočet navýšen, byly určeny na realizaci konkrétních cílů. Mezi plánované cíle patřily např. osobní příplatky členů reprezentace v požárním sportu, výdaje spojené s cvičením specializovaných jednotek, provoz integrovaného bezpečnostního centra, nákup pohonných hmot, nákup vozidlových antén, částečnou obměnu zásahové obuvi nebo obměna zastaralých počítačů. Jelikož na pokrytí všech plánovaných výdajů scházely finanční prostředky, bylo nutné získat finance formou mimorozpočtových zdrojů. Z těchto zdrojů bylo využito 14 487 tis. Kč z příjmů z vlastní činnosti, dále 68 759 tis. Kč získané pomocí darů a příspěvků, 896 743 Kč z přijatých pojistných náhrad a 1 186 tis. Kč z FKSP. Z mimorozpočtových zdrojů byly čerpány prostředky ve výši 19 578 tis. Kč do oblasti nákupu materiálu a 6 613 tis. Kč do oblasti úhrady služeb. Z těchto prostředků byly pořízeny technické prostředky PO, hrazeno školení řidičů profesní způsobilosti, školení vazačů a jeřábníků nebo servis technických zařízení. V poslední řadě byly z mimorozpočtových prostředků provedené nejnutnější opravy objektů hasičských stanic ve výši 11 339 tis. Kč. [21], [48]

4.1.3 Hospodaření HZS Moravskoslezského kraje v roce 2013

V oblasti daňových **příjmů** byl HZS MSK stanoven počáteční rozpočet ve výši 107 322 tis. Kč. Ten byl ale v průběhu roku upraven rozpočtovými opatřeními a konečný rozpočet činil 110 350 tis. Kč, tzn., že byl navýšen o 3 028 tis. Kč v důsledku navýšení mzdových prostředků příslušníků HZS MSK. Daňové příjmy, tj. příjmy složené z příjmů ze sociálního pojištění, veřejného zdravotního pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti činily 110 363 tis. Kč. Tyto příjmy byly díky čerpání mezd a snižováním odvodu pojistného překročeny cca o 13 000 Kč.

Nedaňové příjmy byly v roce 2013 splněny a stejně jako v minulém roce vysoce překročeny díky přijatým darům, příspěvkům a dotacím ve výši 74 537 tis. Kč. Příjmy určené na programové financování činily 50 731 tis. Kč. Samozřejmě jako i v minulých letech byly tyto příjmy použity cestou mimorozpočtových zdrojů.

Skutečné nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery v roce 2013 byly ve výši 117 576 tis. Kč. Mezi další zdroje příjmů patřily např. finanční prostředky přijaté jako pokuty za porušení předpisů na úseku PO ve výši 886 704 Kč, přijaté pojistné náhrady ve výši 436 405 Kč a další. Přijaté transfery byly vytvořeny převodem z FKSP ve výši 1 219 tis. Kč, převody z účtů cizích prostředků za nevyčerpané mzdové prostředky za předchozí rok v částce 60 167 Kč a převodem z Ministerstva financí a Ministerstva životního prostředí na projekty spolufinancované z Evropské unie ve výši 23 620 tis. Kč.

V roce 2013 činil rozpočet **celkových výdajů** na konci roku po schválení rozpočtovými opatřeními částku 687 645 tis. Kč a byl naplněn na 110,91 %. Výdaje na financování programů v rámci HZS MSK byly ve výši 108 813 tis. Kč, z toho byl realizován jeden program včetně třech podprogramů na pořízení a obnovu majetku HZS MSK a jeden program realizován spolufinancováním z rozpočtu EU. Všechny tyto zmíněné výdaje na financování programů byly realizovány ze systémově určených prostředků SR. Celkové výdaje na financování programů reprodukce majetku byly ve výši 81 294 195 Kč.

Rozpisem závazných limitů a ukazatelů byl stanoven rozpočet HZS MSK ostatních provozních výdajů ve výši 54 367 tis. Kč. Tento rozpočet byl v průběhu celého roku navýšen na konečných 69 968 tis. Kč.

Veškeré finanční prostředky, kterými byl rozpočet v roce 2013 navýšen, byly určeny na zajištění konkrétních úkolů, mezi které patří např. úhrada nákladů spojených se softwarem

GINIS, na úhradu energií objektů HZS MSK, na úhradu výdajů spojených s nákupem tiskáren a čteček čárových kódů, na úhradu za ztížení společenského uplatnění pro bývalého příslušníka HZS MSK a na nákup pohonných hmot.

Jelikož výše finančních prostředků je nižší než v letech minulých, nezbývají prostředky ani na zajištění běžného provozu stanic, ani na opravu a údržbu techniky. Z tohoto důvodu bylo nutno získat finanční prostředky z mimorozpočtových zdrojů. Patří mezi ně příjem z vlastní činnosti ve výši 13 929 tis. Kč, prostředky získané formou dotací a příspěvků od cizích subjektů ve výši 75 482 tis. Kč, za pojistné plnění ve výši 436 405 Kč a FKSP ve výši 1 219 tis. Kč. Z mimorozpočtových zdrojů byly financovány např. nákupy materiálu, technické prostředky PO do zásahových vozidel, školení řidičů profesní způsobilosti, servis technických zařízení, malířské práce nebo údržba zeleně. [21], [49]

4.1.4 Hospodaření HZS Moravskoslezského kraje v roce 2014

Daňové **příjmy HZS MSK** byly v roce 2014 tvořeny z přijatých prostředků z pojistného na důchodové pojištění, nemocenské pojištění a příspěvku na politiku zaměstnanosti od zaměstnavatele a od zaměstnanců ve služebním poměru. V závislosti na navýšení mzdových prostředků příslušníků HZS MSK došlo k navýšení dříve stanoveného rozpočtu, který činil 112 824 tis. Kč, o 4 255 tis. Kč. Stanovené příjmy z pojistného byly splněny a dokonce i překročeny, ale jen za pojistné na důchodovém pojištění od zaměstnatelů a za příspěvky na státní politiku zaměstnanosti od zaměstnavatelů. Příjmy z pojistného na důchodovém pojištění od zaměstnanců a za pojistné na nemocenské pojištění od zaměstnavatelů byly nesplněny. Příčinou rozdílu je časový nesoulad, kdy odvody pojistného za měsíc prosinec byly prováděny až v lednu následujícího kalendářního roku. Plnění těchto položek rovněž ovlivňuje čerpání nemocenských dávek příslušníků, jelikož o výši vyplacených dávek se právě snižuje odvod společného pojistného.

V oblasti nedaňových příjmů, kapitálových příjmů a přijatých transferů byl upravený rozpočet navýšen o 76 085 tis. Kč díky přijatým darům, příspěvkům a dotacím od obcí, měst a právnických osob a byl nejen splněn, ale i vysoce překročen. Dary a finanční prostředky od právnických osob ve výši 4 126 tis. Kč byly určeny na posílení ostatních provozních výdajů. Nedaňové příjmy tvořené nejen z příjmů z vlastní činnosti činily v roce 2014 22 962 tis. Kč. Kromě toho byl zvyšován státní rozpočet HZS MSK přijatými finančními prostředky z pokut

za porušení předpisů požární ochrany ve výši 825 983 Kč, přijaté pojistné náhrady ve výši 1 626 tis. Kč, přijaté náhrady od fyzických osob za způsobené škody a náhrady správního řízení za 602 370 Kč, přijaté smluvní pokuty či úroky z prodlení v částce 257 602 Kč a ostatní nedaňové příjmy.

Kapitálové příjmy byly tvořeny z darů a finančních prostředků od právnických osob s cílem pořízení dlouhodobého majetku za 18 936 tis. Kč a prodejem movitého majetku.

Přijaté transfery dosáhly částky 128 389 tis. Kč. Tvořily je především finanční prostředky z Ministerstva financí za projekty spolufinancované z EU za část neinvestičních výdajů vázaných k investičním programům ve výši 13 666 Kč a za část investičních prostředků v částce 59 944 tis. Kč. Dále se jednalo o dotace a finanční prostředky od obcí a krajů na PO ve výši 29 715 tis. Kč pro neinvestiční účely a 37 487 tis. Kč na investiční účely. Součástí transferů byl také převod prostředků z FKSP ve výši 1 193 tis. Kč, které byly využity na pořízení dlouhodobého majetku a převod z účtů cizích prostředků za nedočerpané mzdové výdaje v částce 34 575 Kč.

Rozpisem závazných ukazatelů a limitů a schválenými rozpočtovými opatřeními ze strany generálního ředitelství HZS ČR byl rozpočet **celkových výdajů HZS MSK** na konci roku stanoven ve výši 660 336 tis. Kč a byl ve skutečnosti naplněn na 119,48 %.

V rámci HZS MSK byly realizované akce vedené v rámci programu pořizování a obnova majetku HZS ČR a programu pro HZS MSK spolufinancovaném z rozpočtu EU.

Celkové výdaje, které byly využity na financování programů spolufinancovaných z rozpočtu EU, byly ve výši 27 896 tis. Kč, z toho zapojení nároků z nespotřebovaných výdajů představovalo 26 896 tis. Kč. Neinvestiční výdaje vázané k investičnímu programu činily 651 795 Kč. Veškeré výdaje na financování programů reprodukce majetku byly uskutečněny za systémově určených prostředků SR a činily 102 862 tis. Kč, z toho celkové investiční výdaje ve výši 102 210 tis. Kč, z toho z mimorozpočtových zdrojů byly kryty výdaje ve výši 57 617 tis. Kč, z toho zapojení nároku z nespotřebovaných výdajů byly ve výši 37 495 tis. Kč.

Na úhradu ostatních provozních výdajů byla základním rozpisem rozpočtu stanovena částka 73 278 tis. Kč, která byla díky přijatým rozpočtovým opatřením navýšena na 89 598 tis. Kč. Konečné čerpání SR v této oblasti činilo ke konci roku 2014 částku 84 355 tis. Kč. Na pokrytí rozpočtem nezajištěných výdajů byly v rámci ostatních provozních výdajů

použity mimorozpočtové zdroje ve výši 22 948 tis. Kč, dále finanční prostředky získané formou dotací a příspěvků od cizích subjektů ve výši 31 109 tis. Kč, také přijaté náhrady od pojišťoven za škodní události ve výši 1 626 tis. Kč a prostředky z FKSP ve výši 1 193 tis. Kč.

V důsledku škod způsobených živelnými pohromami byl přijatým rozpočtovým opatřením navýšen rozpočet ve výši 342 188 Kč, které byly využity na úhradu výdajů za použité pohonné hmoty, provozní výdaje za mobilní služby, pojištění techniky, opravy a servis vozidel a další. Z mimorozpočtových zdrojů byly použity prostředky, které byly zapojeny do oblasti nákupu materiálu ve výši 20 751 tis. Kč, do oblasti nákupu vody, paliva a energie ve výši 8 425 tis. Kč, zdroje do oblasti úhrady služeb v celkové výši 8 401 tis. Kč a do oblasti ostatních nákupů v částce 18 066 tis. Kč. [21], [50]

4.2 Vývoj rozpočtu

HZS MSK je organizační složkou státu, která hospodaří s majetkem státu, a závazky z jejich činností jsou zároveň závazky státu. Jelikož HZS MSK hospodaří s prostředky SR, tak i příjmy i výdaje plynoucí z tohoto hospodaření jsou příjmy a výdaje SR. Kromě prostředků z rozpočtu hospodaří HZS MSK také s mimorozpočtovými zdroji, jako jsou prostředky z fondu, peněžité dary nebo získané zahraniční prostředky apod. Při vývoji rozpočtu vycházím ze skutečného stavu ke konci kalendářního roku, ze zpráv o stavu PO v MSK za rok 2010 - 2014 a interních zdrojů HZS MSK.

4.2.1 Vývoj příjmů

Celkové příjmy jsou tvořeny z příjmů nedaňových, kapitálových, přijatých transferů a z příjmů z pojistného. Ve sledovaném období 2010 – 2014 mají skutečné rozpočtové celkové příjmy rostoucí charakter, viz Příloha č. 1. Ve všech jednotlivých letech jsou dokonce i v porovnání s rozpočtem po změnách vysoce překročeny. K tomuto překročení dochází získáním vyšších finančních částek v nedaňových příjmech, kapitálových příjmech a přijatých transferech. Daňové příjmy se přibližně pohybují ve výši rozpočtu po změnách. Nejnižšího příjmu dosáhl HZS MSK v roce 2010, kdy byly příjmy ve výši 174 247 tis. Kč. Skutečný průměrný roční celkový příjem během sledovaných pěti let je ve výši 216 088 tis. Kč. Daňové příjmy jsou tvořeny z příjmů z pojistného na sociální zabezpečení, příspěvky na státní politiku

zaměstnanosti a veřejné zdravotní pojištění. Nedaňové a kapitálové příjmy tvoří zejména příjmy z prodeje nekapitálového majetku, náhrady škod a ostatní nahodilé příjmy a nekapitálové příspěvky. Daňové příjmy jsou ve srovnání se skupinou nedaňových a kapitálových příjmů v prvních třech sledovaných rocích několikanásobně vyšší. Příjmy z pojistného tvoří v těchto letech v průměru 62 % celkových příjmů. Nejvyšších příjmů dosáhl HZS MSK v roce 2014. V roce 2013 došlo v oblasti nedaňových příjmů k nárůstu, který byl způsoben realizací projektů v Integrovaném operačním programu a také především díky hodnotným přijatým darům, příspěvkům a dotacím. V roce 2014 pro změnu došlo k enormnímu zvýšení přijatých transferů, na kterém měly podíl investiční přijaté transfery ve výši 97 432 tis. Kč a neinvestiční přijaté transfery od krajů a obcí ve výši 30 957 tis. Kč. V posledních dvou sledovaných letech došlo ke zvýšení příjmové části rozpočtu pomocí vícezdrojového financování, prostřednictvím kterého se pojišťovny aktivně zapojili do financování jednotek PO. Významným zdrojem finančních prostředků jsou prostředky získané z fondů EU. V posledních letech byly v rámci Integrovaného operačního programu realizovány projekty, které byly nápomocny k pořízení moderní techniky a technologie s cílem zvýšení akceschopnosti jednotek PO při záchranných a likvidačních pracích při živelných pohromách. Na zvýšení příjmové části rozpočtu má významnou roli úhrada nákladů za zásahy prováděné u DN jednotkami PO. Tyto příjmy jsou u HZS MSK evidované pod položku „příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy“ tzn., že jsou součástí příjmů nedaňových.

4.2.2 Vývoj výdajů

Celkové výdaje HZS MSK jsou tvořeny z výdajů na financování programů, platů zaměstnanců, ostatních provozních výdajů a ostatních sociálních dávek, viz Příloha č. 2. Nejvyšší skutečné rozpočtové výdaje byly v roce 2014 ve výši 788 951 tis. Kč, hned druhé nejvyšší skutečné výdaje byly v roce 2010 ve výši 781 473 tis. Kč z důvodu odstraňování následků tehdejších povodní. Nejnižší skutečné výdaje byly vyčísleny hned v následujícím roce a postupně se tyto výdaje až do roku 2014 zvyšovaly. Průměrné roční skutečné výdaje za sledované období jsou ve výši 741 161 tis. Kč. Výdaje na financování programů jsou složeny z investičních výdajů a výdajů neinvestičních vázaných k investičnímu programu. Investiční výdaje jsou každoročně několikanásobně vyšší než neinvestiční. Nejvyšší skutečné kapitálové výdaje byly v roce 2013, a to 146 931 tis. Kč, které sice překročili rozpočet po změnách ve

výši 108 348 tis. Kč, ne však konečný rozpočet ve výši 226 747 tis. Kč. Výše výdajů v tomto roce byla způsobena ukončením projektů z Integrovaného operačního programu a následně došlo k čerpání finančních prostředků z Evropských fondů, jež byly využity na pořízení a obnovu zásahových vozidel, hasičských stanic a ostatní techniky HZS MSK. Větší část celkových výdajů tvoří mzdové prostředky, které měly klesající tendenci v důsledku různých úsporných opatření, teda až na rok 2014, ve kterém došlo k jejich navýšení, možná i delší průměrnou dobou strávenou u zásahu, viz Tab. 4.8. Ostatní provozní výdaje slouží především na pokrytí výdajů na nákup materiálu, technických prostředků PO do zásahových vozidel, školení řidičů profesní způsobilosti, servis a revize technických zařízení, výdajů na nákup pohonných hmot, energií a služeb, na pořízení drobného dlouhodobého majetku nebo ochranných pomůcek. Dále byly v rámci ostatních nákupů čerpány prostředky na opravy majetku, prostředků PO nebo objektů a areálů používaných HZS MSK. Ostatní provozní náklady a ostatní sociální dávky měli ve sledovaném období kolísavý průběh.

V Tab. 4.1 jsou porovnány skutečné příjmy a skutečné výdaje HZS MSK v letech 2010 – 2014. Pokud by byly příjmy vyšší než výdaje, výsledkem by byl přebytek. V opačném případě vyjde rozpočtový schodek. Z výsledků tabulky lze vyčíst, že vzniklým rozdílem mezi příjmy a výdaji u HZS MSK je každoročně schodek.

Tab. 4.1 Výpočet rozdílu mezi skutečnými příjmy a skutečnými výdaji HZS MSK (v tis. Kč)

Rok	Příjmy	Výdaje	Přebytek (+) / schodek (-)
2010	174 247	781 473	-607 226
2011	186 375	676 926	-490 551
2012	197 440	695 781	-498 341
2013	227 939	762 676	-534 737
2014	294 442	788 951	-494 509

Zdroj: [21], vlastní zpracování

4.3 Novelizace směrnice a změna v postupu výpočtu náhrad

Dne 31. srpna 2013 skončil systém vyúčtování nákladů za likvidační práce při DN a počínaje dnem 1. září 2013 se začalo postupovat dle aktuálně platné směrnice k vyúčtování

úhrad za zásahy prováděné u DN jednotkami PO. Pro zajímavost nedošlo jen k úpravě směrnice ale i ke změně v názvosloví.

Ceník za likvidační práce (dále jen „LP“) byl daný již od roku 2008. V původním ceníku byla uvedena cena např. za motohodinu zásahového vozidla ve výši 2 100 Kč, náklady na jeden kilometr jízdy k zásahu ve výši 40 Kč nebo průměrný hodinový služební příjem příslušníka HZS stanoven ve výši 280 Kč za hodinu. Hasiči provádějí u DN záchranné a likvidační práce. V první fázi se hasiči musejí postarat o zraněné a dále pak vykonávají likvidační práce, které nejsou hrazeny ze státního rozpočtu. Jedná se o úklid komunikace od trosk aut, střepů, přečerpávání nebezpečných látek z nepojízdných nebo poškozených cisteren, vyčištění komunikace od provozních kapalin atd.

Mezi HZS ČR a ČKP, jako zástupcem pojišťoven, u kterých je sjednáváno pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, vznikla směrnice upravující pravidla pro úhradu nákladů vynaložených u zásahu v souvislosti s dopravní nehodou.

Směrnice k vyúčtování úhrad nákladů za zásahy prováděné u DN jednotkami PO obsahuje postup na místě zásahu, týkající se provádění likvidačních prací nebo postup pro vyžádání náhrady. Dříve platná směrnice obsahovala ceník vynaložených výdajů při výkonu příslušníků HZS ČR a použití techniky k poskytnutí likvidačních prací prováděných jednotkami PO. Níže v Tab. 4.3 je uveden přehled náhrad za likvidační práce od druhého pololetí roku 2010 s náhradami za zásahy prováděné u DN vyúčtovaných od září 2013. Poté budou zmíněné úpravy směrnice aplikovány na příkladech, kde dojde ke srovnání dříve platného systému vyúčtování náhrad za LP s tím aktuálním a následnými dopady na financování HZS MSK. Aby mohly být náhrady od pojišťoven objektivně srovnány, je nutné znát statistiku počtu DN, viz Tab. 4.2, u kterých se tyto náhrady vyžadovaly.

Tab. 4.2 Statistický přehled počtu dopravních nehod u HZS MSK (v tis. Kč)

Rok	DN-silniční	DN-silniční hromadná	DN-železniční	DN-ostatní	Celkem
2010 (III. a IV. čtvrtletí)	451	6	2	0	459
2011	1 201	30	5	6	1 242
2012	1 365	29	3	4	1 401
2013 (I., II. a III. čtvrtletí)	800	8	5	3	816
2013 (IV. čtvrtletí)	558	9	4	0	571
2014	1 213	13	12	2	1 240

Zdroj: [51], vlastní zpracování

V uvedené Tab. 4.3 lze názorně vidět vývoj výše náhrad za likvidační práce od druhého pololetí roku 2010, od něhož vešla v platnost dříve uplatňovaná vyhláška a vývoj vyžadovaných náhrad za zásahy u DN dle platné směrnice. Dříve docházelo k vyúčtování náhrad za LP při DN prostřednictvím výpočtu dle platného ceníku. Rozdíly vzniklé mezi vyžadovanou výší náhrad a přijatými náhradami na příjmový účet jsou způsobeny časovým obdobím, které mají pojišťovny na vyřízení požadovaných náhrad od HZS MSK, tj. 3 roky, v průběhu kterých tyto náhrady zpracovávají. Dalším důvodem vzniku rozdílu je nesplnění podmínek ze strany HZS MSK pro účely náhrad, což je nesplnění definice DN, viz kapitola 3.3.2. Dopady těchto vzniklých rozdílu v účetnictví HZS MSK jsou řešeny následovně. Na začátku jsou vyžadované náhrady vedeny pouze na podrozvahovém účtu jako podmíněná pohledávka a v případě úhrady jsou následně zaúčtovány do výnosů na účet „jiné výnosy z vlastních výkonů“. V případě zamítnutí úhrady ze strany pojišťoven jsou vyžadované náhrady odúčtovány z podrozvahového účtu a s finančními prostředky se nepočítá.

Tab. 4.3 Přehled náhrad za likvidační práce a náhrad za zásahy u DN za HZS MSK (v tis. Kč)

Rok	Vyžadovaná výše náhrad	Náhrady přijaté na příjmový účet	Přijaté náhrady v %
2010 (III. a IV. čtvrtletí)	1 706 227	1 027 685	60,23%
2011	4 674 587	4 021 953	86,04%
2012	6 290 430	5 759 706	91,56%
2013 (I., II. a III. čtvrtletí)	6 384 911	5 391 570	84,44%
2013 (IV. čtvrtletí)	1 769 600	1 024 800	57,91%
2014	18 664 800	13 339 200	71,47%

Zdroj: [51], vlastní zpracování

V Tab. 4.3 je názorně vidět vývoj náhrad za zásahy od pojišťoven, které mají rostoucí charakter. Od září 2013 vešla v platnost nová směrnice, která významně ovlivnila vyžadovanou výši náhrad od HZS MSK. V roce 2014 se přijaté náhrady podílely částkou 13 339 tis. Kč na celkových skutečných příjmech ve výši 4,5 %. Níže budou uvedeny příklady, které srovnají oba způsoby výpočtů s následným okomentováním výsledků.

V Příloze č. 9 je uvedena příloha ke zprávě o zásahu k účtování LP u případu z února 2013, kdy u dopravní nehody nákladního automobilu v Horní Datyni zasahovaly dvě jednotky HZS MSK. U dopravní nehody v rámci likvidačních prací bylo zajištěno místo události, vrácení nákladního automobilu zpět na vozovku a odstranění překážek z komunikace. První jednotka provádějící LP dorazila ze stanice Havířov, přičemž použila při zásahu jednu cisternovou automobilovou stříkačku, uvedené motohodiny byly ve výši 40 minut a počet ujetých kilometrů ve výši 12 km. U DN prováděli LP z této stanice 4 hasiči v celkové délce 2 odpracovaných hodin a 40 minut. Další jednotkou PO provádějící LP byla jednotka ze stanice Ostrava-Zábřeh. Tato jednotka PO použila při LP vyprošťovací automobil, který k DN ujel 28 km, a celková výše motohodin byla stanovena na 40 minut. LP probíhaly 1 hodinu 20 minut a byli při nich přítomni 2 hasiči dané jednotky. Dopravní nehody se účastnila i Policie ČR Ostrava. V Příloze č. 9 je také uveden ceník, který je nezbytný k výpočtu vyžadované náhrady. Celková nárokováná částka, viz Tab. 4.6, se skládá z jednotlivých výpočtů nárokových částek, které jsou provedeny v Tab. 4.4 a Tab. 4.5.

V Tab. 4.4 je uveden výpočet nárokové částky za cisternovou automobilovou stříkačku a vyprošťovací automobil. Nároková částka vznikne sečtením ceny za ujeté kilometry a ceny za motohodiny, které se stanoví vynásobením počtu konkrétní jednotky a dané sazby.

Tab. 4.4 Výpočet nárokové částky za použitou techniku u LP

	Cisternová automobilová stříkačka	Vyprošťovací automobil
Počet ujetých km	12 km	28 km
Sazba za ujetý km	40 Kč/km	40 Kč/km
Cena za ujeté km	480 Kč	1 120 Kč
Počet motohodin	0,75 hod.	0,75 hod.
Sazba za motohodinu	2 100 Kč	1 900 Kč
Cena za motohodiny	1 575 Kč	1 425 Kč
Nároková částka	2 055 Kč	2 545 Kč

Zdroj: [51] vlastní zpracování

Ve výše uvedené tabulce byly provedeny výpočty nárokových částek za techniku HZS MSK. V Tab. 4.5 je uveden také výpočet nárokové částky, nyní ale za příslušníky HZS MSK. Výpočet je zcela jednoduchý, dojde pouze k vynásobení průměrného hodinového služebního příjmu příslušníka HZS s počtem hodin strávených u LP. Počet hodin u LP se vypočte vynásobením odpracované doby a počtem hasičů jednotky provádějících LP. V první jednotce prováděli likvidační práce dva hasiči po 40 minutách, tj. 1:20. Ve druhé jednotce prováděli likvidační práce 4 hasiči, taktéž po 40 minutách, tj. 2:40. Součtem těchto hodin vyšel celkový počet hodin u likvidačních prací na celé 4 hodiny.

Tab. 4.5 Výpočet nárokované částky za příslušníka HZS MSK u LP

	Příslušník HZS MSK
Průměrný hodinový služební příjem příslušníka HZS	280 Kč/hod
Doba strávená u LP	4 hod.
Nárokovaná částka	1 120 Kč

Zdroj: [51] vlastní zpracování

Nakonec jsou všechny tři výpočty nárokovaných částek sečteny dohromady, viz Tab. 4.6, a vznikne celková nárokovaná částka za LP u dané DN.

Tab. 4.6 Výpočet celkové nárokované částky za DN dle neplatné směrnice

	Nárokovaná částka
Cisternová automobilová stříkačka	2 055 Kč
Vyprošťovací automobil	2 545 Kč
Příslušník HZS MSK	1 120 Kč
Nárokovaná částka celkem	5 720 Kč

Zdroj: [51] vlastní zpracování

Nyní bude uveden stejný modelový příklad, který už bude počítán dle aktuálního systému úhrad nákladů za zásahy prováděných u dopravních nehod jednotkami PO. Měsíc vzniku stejného případu bude nyní prosinec 2014, a tudíž vyúčtování úhrad nákladů proběhne dle aktuálně platné směrnice, ve které již nefiguruje ceník techniky a práce příslušníků, ale výše nárokovaných náhrad se vypočítá vynásobením počtu hodin, které jednotky strávili při LP a paušální částky za hodinu provádění LP ve výši 5 600 Kč, viz kapitola 3.3.2.

V Příloze č. 10 jsou vypracovány přílohy ke zprávě o zásahu u DP, ve které zasahovaly opět dvě jednotky PO, tj. stanice Havířov a stanice Ostrava-Zábřeh. Jak jde dle přílohy ke zprávě o zásahu vidět, není již ve výkazu stanovena technika potřebná k plnění LP ani ujeté kilometry, nyní pouze postačuje počet zasahujících jednotek PO a celkový čas zásahu každé jednotky, který se dle směrnice pro účely výpočtu zaokrouhluje na celé hodiny nahoru. První

jednotka provádějící LP dorazila ze stanice Ostrava-Zábřeh a její celkový čas zásahu byl 1 hodina 20 minut. Druhou zasahující jednotkou PO byly jednotka ze stanice Havířov s celkovou dobou zásahu 2 hodiny a 40 minut. U obou jednotek PO tedy dochází k zaokrouhlení celkové doby zásahu na 1 hodinu. V Tab. 4.7 je uvedena celková nárokovaná částka dle aktuální směrnice, která byla vypočtena vynásobením celkového počtu hodin u zásahu a paušální částky za 1 hodinu práce.

Tab. 4.7 Výpočet celkové nárokované částky za DN dle platné směrnice

Celkový počet hodin u zásahu	2
Paušální částka za 1 hod.	5 600 Kč
Nárokovaná částka celkem	11 200 Kč

Zdroj: [51], vlastní zpracování

Po srovnání dvou odlišných výpočtů u obdobných příkladů lze názorně vidět skokový nárůst nárokované částky HZS MSK po České kanceláři pojistitelů. V prvním případě si HZS MSK mohl nárokovat pouze částku ve výši 5 720 Kč, kdežto v druhém případě, který již byl vypočten dle platné směrnice, si mohl nárokovat částku ve výši 11 200 Kč. Na základě Tab. 4.3, a po porovnání případů, lze říci, že nový způsob výpočtu náhrad za zásahy u DP je výhodnější pro HZS MSK. Avšak s přílivem většího množství finančních prostředků, rostou i vykazované náklady. V Příloze č. 6 lze vidět mezi roky 2013 a 2014 růst spotřeby materiálu a růst mzdových nákladů s růstem nákladů na sociální pojištění, jež jsou s delší průměrnou dobou zásahu u DN spojeny, viz Tab. 4.8.

Pro zajímavost jsou srovnány vyúčtované náhrady za LP v minulých letech s novým systémem výpočtu a výsledky jsou uvedeny v následující Tab. 4.8. Pro porovnání jsou použity jen roky, ve kterých byl daný systém uplatňován po celou dobu, aby nedocházelo ke složitým výpočtům. Abychom zjistili přibližnou vyžadovanou částku náhrad po přepočtu paušální částkou, bylo nutno v jednotlivých letech zjistit počet DN, průměrný počet jednotek PO a průměrnou dobu zásahu u těchto nehod a nakonec všechny tyto hodnoty vynásobit. Výsledkem, ať už skutečných náhrad uvedených v Tab. 4.3 nebo i dle mých srovnávacích výpočtů je, že díky změně směrnice, ve které HZS přešel ze systému výpočtu dle ceníku na systém výpočtu paušální částkou, došlo k navýšení finančních prostředků HZS MSK získaných

od pojišťoven při vyúčtování náhrad za zásahy, a tudíž k navýšení mimorozpočtových příjmů a zlepšení hospodářské situace HZS MSK. Např. v roce 2012 by HZS MSK získal finančních prostředky ve výši 6 290 tis. Kč, a kdyby už tehdy platila současná směrnice, mohl HZS MSK vyžadovat od pojišťoven dvakrát vyšší částku, než byla tehdejší skutečnost, tj. téměř 13 500 tis. Kč. V porovnání s minulými roky stoupla průměrná doba zásahu u DN, což výrazně pomohlo k vyšší vyžadované částce, avšak tento parametr je nepředvídatelný a nedá se ovlivnit. Příjmy z vyúčtovaných úhrad nákladů za zásahy jsou účtovány na položku „Příjmy z kapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy“, která je součástí nedaňových příjmů.

Tab. 4.8 Srovnání vyžadovaných částek od pojišťoven ve vybraných letech u HZS MSK

Rok	Počet DN	Průměrný počet jednotek PO u DN	Průměrná doba zásahu u DN	Paušální částka za 1 hodinu práce	Přibližná vyžadovaná částka náhrad dle aktuální směrnice	Skutečná vyžadovaná částka v jednotlivých letech
2011	1242	1,2	1,37	5 600 Kč	11 434 348 Kč	4 674 587 Kč
2012	1401	1,2	1,43	5 600 Kč	13 463 050 Kč	6 290 430 Kč
2014	1240	1,13	2,43	5 600 Kč	19 067 530 Kč	18 664 800 Kč

Zdroj: [51], vlastní zpracování

Jak již bylo zmíněno v kapitole 3.3.2, od září 2013 je také řešena problematika **úmyslného jednání**. Mezi nejčastější případy těchto úmyslných jednání jsou úmyslně založené požáry. Pokud se podaří prokázat úmyslné založení požáru osobě a pachatel bude shledán vinným, může HZS kraje po pachateli požadovat úhradu nákladů za výjezd jednotky PO. Tento způsob mimorozpočtového financování slouží především jako prvek prevence. Úhrada nákladů od viníků se uskutečňuje formou paušální částky, která je konkrétně určena za každou započatou hodinu zásahu jednotky PO. Pokud je prokázáno, že požár, u kterého jednotky PO zasahovaly, byl způsoben úmyslným jednáním osoby, je tato osoba povinna uhradit náklady spojené s výjezdem jednotky HZS kraje. [11]

V roce 2014 eviduje HZS MSK 28 úmyslně založených požárů. Díky novele zákona, která stanovila uhradit náklady spojené s výjezdy HZS kraje u úmyslně založených požárů, by tyto počty mohly být teoreticky sníženy jako důsledek prevence.

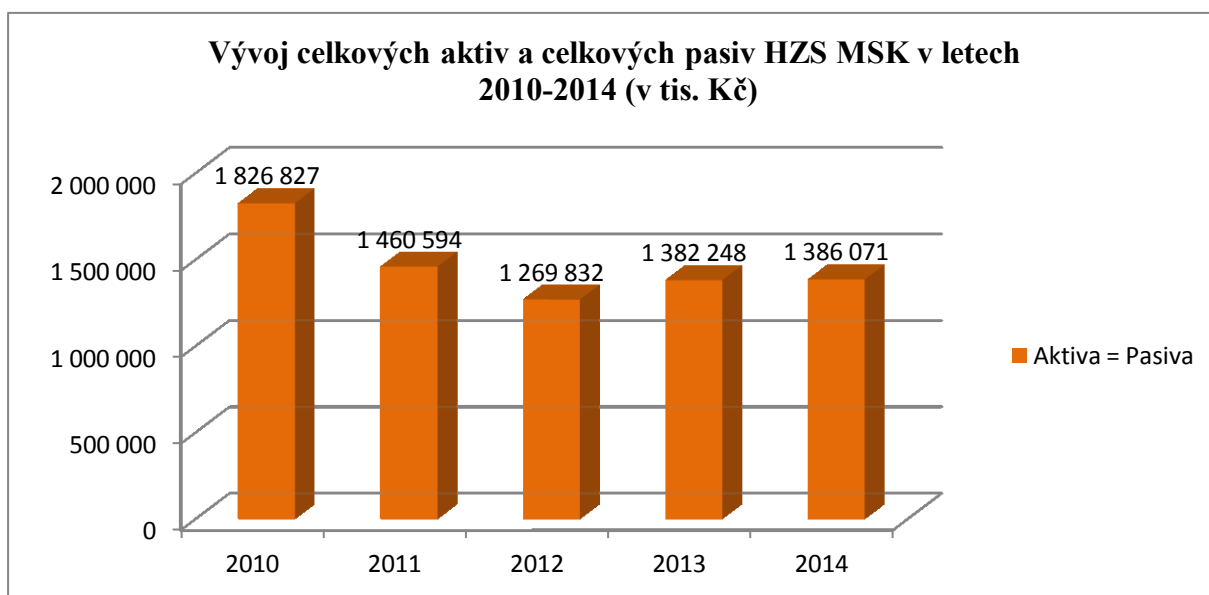
Bohužel dokazování úmyslného jednání osoby je problém, a proto také není ve většině případů možno proplácení výjezdů HZS kraje. Hlavním důvodem tohoto problému je, že velmi často jsou u požáru zničeny veškeré stopy a důkazy a úmysl je jen poté těžké dokázat. Dalším problémem, který ve většině případů nastává, je, že i když je pachatel ze svého činu usvědčen, tak málokdy má na zaplacení dlužné částky z důvodů své nemajetnosti nebo si např. odpykává trest ve vazební věznici. Opakem těchto negativních dopadů jsou pachatelé, kteří platí úhrady nákladů HZS MSK dobrovolně s vidinou snížení trestu nebo špatného svědomí, již v průběhu trestního popř. přestupkového řízení.

HZS MSK eviduje všechny požáry a samozřejmě i požáry s příznakem úmyslně založené. V případě řešení přestupků na úseku požární ochrany týkající se úmyslně založeného požáru, je sám HZS MSK příslušný k jeho řešení a na základě pravomocné rozhodnutí si řeší vymáhání úhrady nákladů velmi snadno. Pokud se však jedná o trestný čin, je HZS MSK vázán na informovanosti soudu popř. policie, zda byl pachatel uznán vinným či nikoliv. Ne vždy je HZS MSK informován o výsledku trestního řízení. Tak např. v roce 2014 se podařilo získat úhradu nákladů u odsouzeného pouze u jedné osoby a to ještě v poloviční výši nákladů, tj. 11 200 Kč a od druhé osoby splacením nákladů ve formě splátek. Celkem HZS MSK bylo informováno v roce 2014 o 7 objasněných trestních případech s celkovými úhradami za náklady spojené s výjezdem 207 200 Kč. Celková částka, kterou HZS MSK doposud získal je skutečně mizivá.

4.4 Horizontální a vertikální analýza vybraných účetních výkazů

V **Grafu 4.1** je graficky znázorněn vývoj celkových aktiv a celkových pasiv za jednotlivá sledovaná období. Vzhledem k bilančnímu principu rozvahy nemá smysl zobrazovat vývoj celkových aktiv a celkových pasiv odděleně, jelikož by byly grafy totožné. V roce 2010 byly celková aktiva i pasiva nejvyšší. Následně lze hned další rok sledovat skokové snížení, které má za následek snížení samostatných movitých věcí a souborů movitých věcí v aktivech a prohloubení neuhrazené ztráty z minulých let na straně pasiv. Od roku 2011 však již lze v grafu pozorovat jejich stoupající tendenci. Struktura položek aktiv a pasiv HZS MSK v rozvaze je uvedena v Příloze č. 3. Dále je také v Příloze č. vývoj jednotlivých položek výnosů a nákladů z výkazu zisku a ztráty v jednotlivých analyzovaných letech.

Graf 4.1 Vývoj celkových aktiv a celkových pasiv HZS MSK v letech 2010 - 2014 v tis. Kč

Zdroj: [21], vlastní zpracování

4.4.1 Horizontální analýza rozvahy

Z horizontální analýzy aktiv uvedené v Příloze č. 4, ve které jsou uvedeny položky v netto hodnotách, viz kapitola 3.5.1, byly zjištěny relativní a absolutní změny pomocí vzorců (4.1) a (4.2) vyplývá, že nejvyšší podíl na poklesu celkových aktiv mělo snížení dlouhodobého majetku o 516 648 tis. Kč, tj. o 31 % a další položkou, která přispěla ke snížení majetku, je pokles dlouhodobého nehmotného majetku o 5 441 tis. Kč, což je ovšem v relativním vyjádření téměř 54 %. Jak již bylo zmíněno, od roku 2011 docházelo k postupnému navyšování majetku. Největší zásluhu na růstu majetku v roce 2012 mělo zvýšení krátkodobých pohledávek o více než trojnásobek. Totéž zvýšení pokračovalo i v roce 2013, kdy pohledávky vzrostly o 41 % a v témže roce také přispěl ke zvýšení majetku i růst dlouhodobého hmotného majetku o 91 508 tis. Kč, tj. 8 %. V posledním sledovaném roce, tj. v roce 2014 se na zvýšení aktiv podílel růst dlouhodobého nehmotného majetku o 2 114 tis. Kč, tj. o 64 %, zvýšení zásob o 32 % a zvýšení krátkodobého finančního majetku o 11 %.

V oblasti zdrojů krytí došlo k totožné tendenci poklesu pasiv a postupného růstu. Mezi nejvýznamnější položky, které ovlivnily během sledovaného období celková pasiva, patří oceňovací rozdíly při změně metody, které vznikly v důsledku prvního použití metody odpisování formou dooprávkování majetku k datu 31. 12. 2011, položka výsledku hospodaření, ve které hraje podstatnou roli prohlubující se ztráta a příjmový a výdajový účet.

V Příloze č. 4 je přiblížen vývoj jednotlivých složek aktiv a vývoj jednotlivých složek pasiv, u kterých je provedena horizontální analýza za sledované období 2010 - 2014.

4.4.2 Vertikální analýza rozvahy

Ve sledovaných letech tvořil nejvyšší podíl na celkových aktivech dlouhodobý hmotný majetek, cca 88 %, viz Příloha č. 5. Nejdůležitější část tohoto majetku tvoří stavby a samostatné movité věci a soubory movitých věcí. Další položky, které však v dlouhodobém hmotném majetku hrají menší roli, jsou pozemky, kulturní předměty a nedokončený dlouhodobý hmotný majetek. Kromě roku 2011, ve kterém HZS MSK zaznamenal pokles tohoto majetku na celkových aktivech, byl již tento majetek v dalších letech stabilní, tj. přibližně ve výši 88 %.

Zásoby jsou u HZS MSK zastoupeny pouze materiálem na skladě a jejich podíl na celkových aktivech každoročně osciluje okolo 3 %.

Dalšími položkami, které však na celkových aktivech netvoří významný podíl, jsou dlouhodobé a krátkodobé pohledávky a krátkodobý finanční majetek.

Podstatnou změnou, která proběhla v roce 2012 je změna struktury rozvahy. Díky ní se ve výsledku upravila celková výše aktiv i pasiv. Příčinou bylo přenesení aktivního účtu „příjmové účty rozpočtového opatření“ ze strany aktiv na stranu pasiv a stal se součástí pasivního účtu „výdajové účty rozpočtového opatření“, avšak se záporných znaménkem.

V pasivech je tentýž majetek členěn dle zdrojů jeho krytí, které je možné rozdělit na zdroje krytí vlastní a cizí. Vlastní zdroje jsou u HZS MSK tvořeny jměním ÚJ, které závisí na zvýšení stavu transferů na pořízení dlouhodobého majetku za běžné účetní období, fondy ÚJ, výsledkem hospodaření a výdajovým účtem rozpočtového hospodaření, ve kterém došlo k výše zmíněné změně v názvosloví na příjmový a výdajový účet rozpočtového hospodaření. Jmění ÚJ a upravující položky v roce 2011 tvořily na celkových pasivech 122,29 %, což není ve skutečnosti možné. Důvodem této nesrovnalosti je změna v metodice, které pozměnila strukturu rozvahy. Příjmový účet rozpočtového hospodaření na straně aktiv se stal položkou pasivní. Tudíž došlo ke změně celkové výše aktiv a pasiv, které mělo vliv na změnu výše podílu jmění ÚJ a dalších položek. Jmění ÚJ a upravující položky dle nové metodiky byly v roce 2011 ve výši 1 178 883 Kč. Kdyby byl procentní podíl vypočítaný k přepočtené výši

celkových pasiv po změně v rozvaze byl by podíl na celkových pasivech ve výši 92,52 %, což by již bylo v pořádku. Pod pojmem cizí zdroje krytí majetku jsou chápány takové zdroje, které ÚJ získala od jiných osob, tzv. závazky. Jediným fondem, který do roku 2014 HZS MSK tvořil je fond kulturních a sociálních potřeb, viz kapitola 3.1.2. Založením fondu zábrany škod, který je popsán v kapitole 3.4, byly HZS MSK přiděleny finanční prostředky ve výši 24 mil. Kč, které budou v následujícím roce sloučit jako doplněk k rozpočtovým prostředkům. Cesta těchto prostředků je náročná. Po dlouhé době bude pro uložení těchto finančních prostředků otevřen u HZS MSK rezervní fond, do kterého budou tyto finance vloženy. Následně bude o tyto finanční prostředky pomocí rozpočtových opatření navýšen limit rozpočtových výdajů HZS MSK a v konečném stádiu s nimi bude nakládáno jako se zdroji mimorozpočtovými a budou využity na úhradu stanovených výdajů. HZS MSK předkládá čtvrtletně do CSÚIS výkaz o zdrojích rezervního fondu organizačních složek státu a nakládání s těmito prostředky REF 1-04 OSS. Významnou položkou pasiv je i příjmový a výdajový účet rozpočtového hospodaření. Příjmový účet vyjadřuje finanční prostředky získané OSS, ať už z příjmů z pojistného, příjmů z darů, příspěvků, přijatých dotací, příjmů z prodeje majetku a další. V pasivech je tento výše tohoto účtu zachycena se záporným znaménkem. Na výdajovém účtu jsou zsumírované veškeré výdaje, jež HZS MSK v jednotlivých letech vynaložil. Rozdílem příjmů a výdajů může být záporná hodnota, tzv. schodek nebo kladná hodnota, tzv. přebytek nebo mohou být údaje totožné a tudíž je rozpočet vyrovnaný. V Tab. 4.1 jsou porovnány příjmy a výdaje v jednotlivých letech. Výsledkem je vždy schodkový rozpočet. HZS MSK je nezisková organizace, která není založena s cílem maximalizovat zisk. Další částí pasiv jsou závazky, které jsou členěny na krátkodobé a dlouhodobé. Nejvyšší podíl závazků je tvořen položkou zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění a ostatními krátkodobými závazky. [35]

V Příloze č. 5 je zachycena rozvaha aktiv i pasiv u HZS MSK, u kterých je provedena vertikální analýza. Podobně jako u horizontální analýzy aktiv a pasiv je pro výpočet použit příslušný vzorec (4.3). Z tabulky uvedené v Příloze č. 5, která zahrnuje provedenou vertikální analýzu pasiv, vyplývá skutečnost, že na celkových aktivech má největší podíl dlouhodobý hmotný majetek a na celkových pasivech vlastní kapitál.

4.4.3 Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty

V Příloze č. 7 je sestavena horizontální analýza jednotlivých položek výkazu zisku a ztráty. Výpočty jsou provedeny pomocí příslušných vzorců, viz kapitola 3.6.1.

Výnosy HZS MSK se skládají z výnosů z činnosti, které vyjma roku 2011 mají převážně rostoucí charakter. Nejvyšší zásluhu na tomto růstu má zvýšení výnosů z vlastních výkonů, které na rozdíl od jiných položek v roce 2011 vzrostly o více než 200 % a tento vzestup, i když už mírnějším tempem pokračoval do konce sledovaného období. Dalšími položkami tvořící výnosy HZS MSK jsou výnosy finanční a výnosy z transferů. Tyto výnosy mají proměnlivý vývoj a nepatří mezi stabilní složky výnosů. Poslední z důležitých položek celkových výnosů jsou výnosy z daní a poplatků, které jsou tvořeny pouze výnosy z pojištění a průběhu daných let postupně rostou.

Náklady HZS MSK jsou několikanásobně větší než jejich výnosy a jsou tvořeny z nákladů z činnosti, finančních nákladů a nákladů na transfery. Vývoj těchto složek je hodně nestabilní. V roce 2011 nastalo snížení nákladů z činnosti o 11 % a snížení finančních nákladů o 90 %. V roce 2012 došlo ke zvýšení nákladů z činnosti o 10 % a finanční výnosů o rekordních 400 %. V roce 2013 nastalo opět snížení finančních prostředků znova o 90 % a snížení nákladů z činnosti o necelé 2 %. Zvýšení nastalo jen u nákladů na transfery o 1,28 %. V posledním sledovaném roce nastalo zvýšení nákladů z činnosti o necelých 9 %, finančních prostředků o 25 %, avšak snížení v nákladech na transfery o 8 %.

4.4.4 Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty

Ve výkazu zisku a ztráty se náklady člení na náklady z vlastní činnosti, finanční náklady a na náklady na transfery. Finanční náklady a náklady na transfery tvoří na celkových nákladech zanedbatelný podíl, viz Příloha č. 8. Nejvýznamnější položkou, která překračuje každoročně ve sledovaných letech 99 % celkových nákladů, jsou náklady z činnosti. Nejpodstatnější složkou těchto nákladů jsou mzdové náklady, které tvoří ve sledovaném období rozmezí více než polovinu celkových nákladů a k tomu příslušné zákonné sociální pojištění v rozmezí 18 – 20 %, dále spotřeba materiálu v rozsahu 5 – 7 % a spotřeba energie ve stabilní výši 3 %, a to vše v poměru na celkových nákladech.

Největší podíl na celkových výnosech u HZS MSK tvoří výnosy z daní a poplatků ve formě výnosů z pojištění. Výnosy z daní a poplatků rok od roku v poměru k celkovým výnosům klesají na rozdíl od výnosů z činnosti, u kterých dochází ke každoročnímu zvýšení na celkových výnosech. Výnosy z transferů se od roku 2011 do roku 2014 rostou stabilním tempem, a co se týká finančních výnosů, tak ty tvoří v jednotlivých sledovaných letech zanedbatelný podíl na celkových výnosech.

Po analýze celkových výnosů a celkových nákladů v jednotlivých letech je v Tab. 4.9 zachycen výsledek hospodaření běžného účetního období, který se vypočítá jako jejich rozdíl. V případě, že jsou výnosy vyšší, než náklady bude výsledek hospodaření kladný, v opačném případě vznikne ztráta. Pro zajímavost lze srovnat Tab. 4.9, která obsahuje hodnoty výsledku hospodaření v daných letech a Tab. 4.1, která obsahuje výpočty rozdílů mezi příjmy a výdaji. Těmito výsledky je konstatován fakt, že příjmy se nerovnají výnosům a výdaje nejsou zároveň náklady.

Tab. 4.9 Výsledek hospodaření běžného účetního období HZS MSK v letech 2010 - 2014

Rok	Výnosy v tis. Kč	Náklady v tis. Kč	Výsledek hospodaření běžného účetního období v tis. Kč
2010	143 950	717 833	-573 883
2011	150 058	634 440	-484 381
2012	159 474	702 313	-542 839
2013	156 528	692 212	-535 683
2014	181 973	753 326	-571 353

Zdroj: [21], vlastní zpracování

Jelikož je HZS MSK nezisková organizace, není její hospodaření zaměřeno na maximalizaci zisku. HZS MSK vykazuje v každém analyzovaném roce ztrátu, která není hrazena, a tudíž se dále prohlubuje. Současně také HZS MSK nevznikla žádná daňová povinnost. Po schválení ÚZ Ministerstvem vnitra přeúčtuje HZS MSK výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení na výsledek hospodaření předcházejících účetních období a tam každoročně ztráta zůstává a narůstá. HZS MSK hradí své výdaje ze státního rozpočtu na základě schváleného rozpočtu. Výdaje, které HZS MSK spotřebovává nad rámec základního rozpočtu, jsou mimorozpočtové příjmy, které se v souladu se zákony do rozpočtu zapojují.

HZS MSK tedy bude vždy vykazovat ztrátu, jelikož kdyby nedisponovali mimorozpočtovými zdroji a jinými příjmy, byly by ztrátou každoročně veškeré jejich výdaje.

4.5 Návrhy a doporučení

Vhodnou formou **navýšení příjmové části** rozpočtu je vícezdrojové financování, ať už jde např. o financování jednotek PO pojišťovnami nebo zpoplatněním některých služeb a úkonů. Jedním ze zdrojů financování HZS MSK by mohl být poplatek za služby a úkony, které nesouvisejí přímo se základní náplní činností hasičů. Zmíněný poplatek by mohl být tzv. kompenzací za náklady, které musejí hasiči vynaložit při těchto činnostech. V dnešní době jsou z pohledu financí pro HZS kraje některé tyto činnosti zpoplatněny, jako např. úhrada nákladů za zásahy prováděné u DN jednotkami PO. Následně by mohlo více peněžních prostředků přinést zpoplatnění např. demolice staticky narušených budov, otevírání a vnikání do budov a bytů, vyprošťování osob z výtahů nebo jakákoliv pomoc s použitím techniky HZS MSK při likvidaci, která bezprostředně neohrožuje životy a zdraví osob. Také by mohli hasiči zavést poplatek za služby, které jsou pro většinu obyvatel samozřejmostí, např. dovoz vody, zapůjčení nouzového agregátu, využití výškové techniky, např. u sundání kočky ze stromu, v zimním období při shrnování sněhu ze střechy, při otloukání rampouchů, při likvidaci bodavého hmyzu, odchyty nebezpečné zvěře chovatelů nebo odklizení sněhu na pozemních komunikacích. Samozřejmostí však je, že nelze zpoplatňovat služby, které jsou hlavní náplní HZS ČR, jako např. hašení požárů nebo záchranné práce při mimořádných událostech. K zamyšlení by bylo také zpoplatnění některých úkonů v oblasti výkonu státní správy nebo školení osob v oblasti požární prevence pro komerční sféru.

Ke snížení rozpočtových výdajů HZS MSK může docházet prostřednictvím úsporných opatření. Za taková opatření se považuje, např. reorganizace. Reorganizace by vždy však měla patřit mezi krajní řešení situace, jelikož může mít za následek snižování počtu jednotek PO u HZS MSK, které by následně vedlo ke snížení počtu výjezdových hasičů, nedobrovolnému spojování jednotek PO nebo v nejhorším případě i k rušení stanic. Kvůli těmto následkům by propouštění zaměstnanců mělo negativní dopad na úroveň poskytovaných služeb HZS MSK. Následkem takových úsporných opatření by byl dopad na občany např., kdyby došlo ke snížení počtu stanic, tak by se časová délka dojezdu prodloužila a následkem by byla větší plocha požáru, nárůst škody, vyšší počty zraněných a možná i vyšší ztráty na životech.

Zrušení stanic sice přinese úsporu v rozpočtu HZS MSK, ale zároveň dojde k přenesení zásahové činnosti na jednotky sborů dobrovolných hasičů a k následnému nárůstu výdajů obcí, což by prostřednictvím požadovaných vyšších dotací přineslo další zatížení SR.

Dalším úsporným opatřením je zefektivnění některých činností, které jsou HZS MSK vykonávány. Jedná se především o oblast výkonu státní správy. HZS MSK vykonává státní požární dozor a je dotčeným orgánem státní správy na úseku požární ochrany. Např. při posuzování projektové dokumentace a ověřování staveb by mohlo dojít k jejich určitému omezení, které by se odvíjelo od snížení počtu staveb, u kterých by bylo z pohledu HZS nutno provádět a posuzovat požární bezpečnost staveb. Následně by na tento způsob opatření navazovalo i zjednodušení systému kontrolní činnosti.

5 Závěr

Analýza hospodaření je velmi náročná, existuje totiž mnoho faktorů, které na něj působí a na kterých je závislé. Některé věci se ovlivnit dají, jiné jsou dány právní legislativou a je nutné se dle ní řídit.

Druhá kapitola, jak už vyplývá z jejího názvu, charakterizuje HZS ČR. Dále je představen HZS MSK a právní legislativa, kterou je povinen se řídit. V kapitole je popsána také legislativní úprava OSS a její daňové aspekty.

Ve třetí kapitole zabývající se financováním jsou popsány zdroje financování OSS a HZS. HZS MSK je financován především z prostředků státního rozpočtu. Následně jsou blíže popsány dva zdroje financování, které jsou v poslední době aktuální, a to úhrada nákladů za zásah jednotky PO a fond zábrany škod. V poslední části kapitoly je pozornost věnována účetním výkazům, které HZS MSK sestavuje a jejich teoretické analýze, která bude provedena v následující části práce.

Jak již bylo řečeno, ve čtvrté kapitole je provedena horizontální a vertikální analýza rozvahy a výkazu zisku a ztráty HZS MSK a rozbor rozpočtových příjmů a výdajů HZS MSK ke konci účetních období a jejich vývoj. Následně jsou uvedeny praktické případy, na kterých je srovnána dříve platná směrnice s aktuálně platnou směrnicí k vyúčtování úhrad nákladů za zásahy prováděné u dopravních nehod jednotkami PO a je vyhodnoceno, zda nový systém vyúčtování náhrad je finančně výhodnější pro HZS MSK nebo pro Českou kancelář pojistitelů.

Cílem práce bylo provést analýzu hospodaření HZS MSK v letech 2010 – 2014. Analýza příjmů a výdajů vychází ze stavu rozpočtu ke konci kalendářních let. Z vývoje rozpočtových výdajů lze pozorovat kolísavý, z převážné míry však klesající rozpočet, na rozdíl od skutečných výdajů, které HZS MSK v jednotlivých letech vynaložil. Z této skutečnosti vyplývá, že rozpočet po změnách ani v jednom roce nestačil na skutečně vynaložené výdaje a musel být pomocí rozpočtových opatření a povolení o překročení stanoven na konečný rozpočet, ze kterého byly skutečné výdaje hrazeny. Vlivem krácení finančních prostředků ze státního rozpočtu, se snižuje schopnost pokrýt všechny potřeby, které souvisí s plněním náročných úkolů. Rozpočet nezohledňuje dlouhodobý trend růstu inflace a možný nárůst počtu zásahů, což může mít dopad na úroveň poskytovaných služeb HZS MSK a ohrožení zajištění bezpečnosti práce a ochrany zdraví příslušníků HZS MSK. Dalším problémem je také používání zastaralé

techniky. Naopak v oblasti příjmů jsou skutečné příjmy vyšší než rozpočtem stanovené. Zásahu na tomto navýšení měly především hodnotné přijaté dary, příspěvky a dotace, přijaté transfery, přijaté pojistné náhrady a finanční prostředky získané díky zapojení pojišťoven do financování jednotek PO.

Finanční situace HZS MSK byla zhodnocena pomocí analýzy absolutních ukazatelů ve čtvrté kapitole práce. Hlavním zdrojem informací pro zpracování byly účetní výkazy získané z účetní závěrky. Analýza účetních výkazů byla provedena na základě sestavení horizontální a vertikální analýzy položek aktiv a pasiv v rozvaze a následně také položek výkazu zisku a ztráty. HZS MSK hospodaří nejen s finančními prostředky přidělenými ze státního rozpočtu, ale také současně i s mimorozpočtovými zdroji. HZS MSK v analyzovaném období 2010 – 2014 vykazoval poměrně nestabilní vývoj. Bylo zjištěno, že nejvyšší podíl na celkových aktivech náležel každoročně dlouhodobému hmotnému majetku a naopak nejnižší podíl dlouhodobým pohledávkám. Na straně pasiv tvořilo téměř celou hodnotu pasiv jmění účetní jednotky a upravující položky. V případě výnosů patřil nejvyšší podíl na celku výnosům z daní a poplatků, které byly tvořeny pouze výnosy z pojistného. V případě nákladů náležela podstatná část celku nákladům z činnosti a minimální podíl na celkových nákladech měly náklady finanční a náklady na transfery.

Sekundárním cílem bylo pomocí výpočtů analyzovat změnu ve směrnici k vyúčtování úhrad nákladů za zásahy prováděné u dopravních nehod jednotkami požární ochrany. Na základě Tab. 4.3, a po srovnání modelových případů, bylo dokázáno, že současně platná směrnice je výhodnější pro HZS MSK, jelikož získané finanční prostředky byly v porovnání s dřívějšími obdobími minimálně dvakrát vyšší. Nepatrnou roli však hrál v porovnávání náhrad delší průměrný čas u zásahů, který ovšem nelze nijak ovlivnit.

Úkolem HZS MSK jako neziskové organizace není maximalizace zisku. HZS MSK vykazuje ve sledovaných letech po porovnání příjmů a výdajů schodkový rozpočet a po srovnání výnosů a nákladů ve výsledku hospodaření ztrátu. I když, pro HZS MSK, není ztráta důležitým ukazatelem, byly v kapitole 4.5 doporučeny návrhy na navýšení příjmové části a snížení výdajů, aby se vzniklá ztráta dále neprohlubovala. Prostředky z mimorozpočtových zdrojů povedou ke zvýšení příjmové části a pomohou HZS MSK při obnově dnes již zastaralé techniky a tím i ke zkvalitnění, zrychlení a zvýšení akceschopnosti jednotek PO při zásazích.

Seznam použité literatury

a) Odborné knihy

- [1] HAKALOVÁ, Jana. *Účetní závěrka a auditing*. Brno: Tribun EU, 2010. 146 s. ISBN 978-80-7399-144-9.
- [2] MÁČE, Miroslav. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2012. 640 s. ISBN 978-80-247-3637-2.
- [3] MERLÍČKOVÁ RŮŽÍČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 12. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 263 s. ISBN 978-80-7263-825-3.
- [4] PELC, Vladimír. *Daňové podmínky působení neziskových subjektů*. Praha: C. H. Beck, 2010. 164 s. ISBN 978-80-7400-190-1.
- [5] PEŠTUKA, Jaroslav. *Účetnictví nevýdělečných organizací*. Praha: EUROUNION Praha, s.r.o., 2008. 286 s. ISBN 978-80-7317-067-7.
- [6] REKTOŘÍK, Jaroslav a kolektiv. *Organizace neziskového sektoru*. Praha: Ekopress, 2012. 188 s. ISBN 978-80-86929-54-5.
- [7] KNÁPKOVÁ, A., D. PAVELKOVÁ a ŠTEKER, K. *Finanční analýza. Komplexní průvodce s příklady*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2013. 240 s. ISBN 978-80-247-4456-8.
- [8] SCHNEIDEROVÁ, Ivana. *Rozpočtová skladba v roce 2014*. Praha: Acha obec účtuje s.r.o., 2014. 280 s. ISBN 978-80-905420-1-3.
- [9] SVOBODOVÁ, Jaroslava a kol. *Účtová osnova, České účetní standardy pro některé vybrané účetní jednotky 2014 – 314 postupů účtování*. 11. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 608 s. ISBN 978-80-7263-854-2.
- [10] URBANCOVÁ, Alžběta a Šárka KRYŠKOVÁ. *Účetnictví nevýdělečných organizací A*. 2. vyd. Ostrava: Ediční středisko VŠB-TU Ostrava, 2008. 232 s. ISBN 978-80-248-1801-6.

b) Elektronické dokumenty

- [11] ADAMÍČKOVÁ, Nad'a a Marie KÖNIGOVÁ. *Za zbytečný výjezd hasičů zaplatí viníci, hodina vyjde na 5 600 korun* [online]. Borgis, a.s [30. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/krimi/307780-za-zbytecny-vyjezd-hasicu-zaplati-vinici-hodina-vyjde-na-5600-korun.html>
- [12] Český statistický úřad. *Nejnovější údaje o kraji* [online]. Český statistický úřad [25. 03. 2015]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xt>
- [13] Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. *Organizační složky* [online]. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [25. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/menu-organizacni-slozky.aspx>
- [14] Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. *Působnost a úkoly* [online]. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [24. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/uvod-hasicsky-zachranny-sbor-cr-pusobnost-a-ukoly.aspx>
- [15] Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. *Základní poslání a služební slib* [online]. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [24. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/uvod-hasicsky-zachranny-sbor-cr-zakladni-poslani.aspx>
- [16] Hospodářská komora ČR. *Návrh vyhlášky o podmínkách sestavení účetních výkazů za Českou republiku* [online]. Hospodářská komora ČR [25. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.komora.cz/pro-podnikani/legislativa-a-normy/pripominkovani-legislativy/nove-materialy-k-pripominkam/59-13-navrh-vyhlaskey-o-podminkach-sestaveni-ucetnich-vykazu-za-ceskou-republiku-konsolidacni-vyhlaskey-statu-t-26-4-2013.aspx>
- [17] KLEČKA, Jaroslav. *Horizontální a vertikální analýza výkazů* [online]. Kurzy Sprint s. r. o. [25. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.kurzysprint.cz/horizontalni-vertikalni-analyza-vykazu/>
- [18] Ministerstvo financí ČR. *Centrální systém účetních informací státu* [online]. Ministerstvo financí ČR [25. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.statnipokladna.cz/cs/csuis/zakladni-popis>

- [19] Ministerstvo financí ČR. *České účetní standardy č. 701 až 710 pro některé vybrané účetní jednotky, které vedou účetnictví podle vyhlášky č. 410/2009 Sb.* [online]. Ministerstvo financí ČR [25. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/ucetni-reforma-verejnych-financi-ucetnic/pravni-predpisy/platne-ceske-ucetni-standardy/2015/ceske-ucetni-standardy-c-701-az-710-pro-20155>
- [20] Ministerstvo financí ČR. *Informace o předávání operativních účetních záznamů do Centrálního systému účetních informací státu (CSÚIS) pro rok 2015* [online]. Ministerstvo financí ČR [25. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/ucetni-reforma-verejnych-financi-ucetnic/operativni-ucetni-zaznamy/2015/informace-o-predavani-operativnich-ucetn-20148>
- [21] Ministerstvo financí ČR. *Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje* [online]. Ministerstvo financí ČR. [25. 03. 2015]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2010/statni-rozpocet/oss-sf/70884561>
- [22] PECL, Jan. *Jednotky požární ochrany* [online]. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [25. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>
- [23] PFP s. r. o. *Povinné ručení 2015* [online]. PFP s. r. o. [30. 03. 2015]. Dostupné z: <https://www.povinne-ruceni.com/povinne-ruceni-2015/>
- [24] Požáry.cz. *Z fondu zábrany škod České kanceláře pojistitelů bude uspokojeno přibližně třicet žádostí obcí o dotace na reprodukci požární techniky* [online]. Požáry.cz [30. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.pozary.cz/clanek/100354-z-fondu-zabrany-skod-ceske-kancelare-pojistitelu-bude-uspokojeno-priblizne-tricet-zadosti-obci-o-dotace-na-reprodukcii-pozarni-techniky/>
- [25] PROKŮPKOVÁ, Danuše. *Aktuální změny v regulaci účetnictví* [online]. Wolters Kluwer ČR, a.s. [25. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d37099v46997-aktualni-zmeny-v-regulaci-ucetni-ctvi/>
- [26] SMETANOVÁ, Martina. *Účetnictví státu – vyhláška o schvalování účetních závěrek některých vybraných účetních jednotek* [online]. Wolters Kluwer ČR, a.s. [25. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d43777v54982->

ucetnictvi-statu-vyhlaska-o-schvalovani-ucetnich-
za/?search_query=%24index%3D2495&order_by=&order_dir=&type=&search_results_
page=1

- [27] ŠVANCAROVÁ, Jana. Hospodaření hasičských záchranných sborů. Brno, 2006. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, ekonomicko – správní fakulta, veřejná ekonomika a správa.
- [28] VAVERA, František. *Úhrada nákladů za zásah jednotky požární ochrany* [online]. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [30. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xii-cislo-10-2013.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D>
- [29] VIZUS. *Pojišťovny budou platit paušální náhradu za zásah hasičů u nehod.* [online]. VIZUS [30. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.opojisteni.cz/pojistovny/pojistovny-budou-platit-pausalni-nahradu-za-zasah-hasicu-u-nehod/>

c) Právní předpisy

- [30] Směrnice k vyúčtování úhrad nákladů za zásahy prováděné u dopravních nehod jednotkami požární ochrany. Dostupný také z: www.hzscr.cz/soubor/smernice-k-vyuctovani-uhrad-nakladu-za-zasahy-provadene-u-dopravnich-nehod-jednotkami-pozarni-ochrany.aspx
- [31] Vyhláška č. 410 ze dne 11. listopadu 2009, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 133, s. 6854. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonInfo.jsp?idBiblio=69690&nr=410~2F2009&rpp=15#local-content>. ISSN 1211-1244.
- [32] Vyhláška č. 114 ze dne 27. března 2002 o fondu kulturních a sociálních potřeb. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 51, s. 3014. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonInfo.jsp?idBiblio=53266&name=kulturn~C3~AD~20a~20soci~C3~A1ln~C3~AD~20fond&rpp=15#local-content>. ISSN 1211-1244.

- [33] Vyhláška č. 270 ze dne 8. září 2010 o inventarizaci majetku a závazků. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2010, částka 100, s. 3898. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonInfo.jsp?idBiblio=71786&nr=270~2F2010&rpp=15#local-content>. ISSN 1211-1244.
- [34] Vyhláška č. 323 ze dne 2. července 2002 o rozpočtové skladbě. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 118, s. 6909. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonInfo.jsp?idBiblio=53670&nr=323~2F2002&rpp=15#local-content>. ISSN 1211 – 1244.
- [35] Vyhláška č. 5 ze dne 2. ledna 2014 o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků, rozpočtů dobrovolných svazků obcí a rozpočtů Regionálních rad regionů soudržnosti. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2014, částka 3, s. 26. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonInfo.jsp?idBiblio=81383&nr=5~2F2014&rpp=15#local-content>. ISSN 1211 – 1244.
- [36] Zákon č. 160 ze dne 2. května 2013, kterým se mění zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2013, částka 70, s. 1530. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonInfo.jsp?idBiblio=80082&nr=160~2F2013&name=160~2F2013&rpp=15#local-content>. ISSN 1211 – 1244.
- [37] Zákon č. 338 ze dne 4. května 1992 o dani z nemovitých věcí. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, částka 71, s. 1946. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonInfo.jsp?idBiblio=40062&nr=338~2F1992&rpp=15#local-content>. ISSN 1211-1244.
- [38] Zákon č 16 ze dne 21. prosince 1993 o dani silniční. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, částka 6, s. 133. Dostupný také z:

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonInfo.jsp?idBiblio=40588&nr=16~2F1993&rpp=15#local-content>. ISSN 1211-1244.

- [39] Zákon č. 235 ze dne 1. dubna 2004 o dani z přidané hodnoty. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 78, s. 4946. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonInfo.jsp?idBiblio=57849&nr=235~2F2004&rpp=15#local-content>. ISSN 1211-1244.
- [40] Zákon č. 586 ze dne 20. listopadu 1992 o daních z příjmů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, částka 117, s. 3473. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonInfo.jsp?idBiblio=40374&nr=586~2F1992&rpp=15#local-content>. ISSN 1211-1244.
- [41] Zákon č. 238 ze dne 28. června 2000 o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 73, s. 3454. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonInfo.jsp?idBiblio=49555&nr=238~2F2000&rpp=15#local-content>. ISSN 1211 – 1244.
- [42] Zákon č. 219 ze dne 27. června 2000 o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 65, s. 3129. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonInfo.jsp?idBiblio=49516&nr=219~2F2000&rpp=15#local-content>. ISSN 1211 – 1244.
- [43] Zákon č. 133 ze dne 17. prosince 1985 o požární ochraně. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1985, částka 34, s. 0674. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonInfo.jsp?idBiblio=36808&nr=133~2F1985&rpp=15#local-content>. ISSN 1211 – 1244.
- [44] Zákon č. 218 ze dne 27. června 2000 o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 65, s. 3104. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonInfo.jsp?idBiblio=49515&nr=218~2F2000&rpp=15#local-content>. ISSN 1211 – 1244.

- [45] Zákon č. 563 ze dne 12. prosince 1991 o účetnictví. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 107, s. 2802. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonStruct.jsp?idBiblio=39611&fulltext=&nr=563~2F1991&part=&name=&rpp=15#local-content>. ISSN 1211-1244.

d) Jiné zdroje

- [46] Zpráva o stavu PO v MSK 2010
[47] Zpráva o stavu PO v MSK 2011
[48] Zpráva o stavu PO v MSK 2012
[49] Zpráva o stavu PO v MSK 2013
[50] Zpráva o stavu PO v MSK 2014
[51] Interní zdroje HZS MSK

Seznam zkratk

CSÚIS	centrální systém účetních informací státu
ČÚS	české účetní standardy
ČR	Česká republika
DN	dopravní nehoda
DPH	daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
FKSP	fond kulturních a sociálních potřeb
FZŠ	fond zábrany škod
HZS	hasičský záchranný sbor
ČPK	Česká kancelář pojistitelů
IP	investiční program
LP	likvidační práce
MSK	Moravskoslezský kraj
OSS	organizační složka státu
PO	požární ochrana
SF	sociální fond
SR	státní rozpočet
ÚO	územní odbor
ÚJ	účetní jednotka
ÚZ	účetní závěrka
ZDPH	zákon o dani z přidané hodnoty
ZDzP	zákon o dani z příjmu
ZoÚ	zákon o účetnictví

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 24. dubna 2015

Kateřina Staniczková

Bc. Kateřina Staniczková

Seznam příloh

Příloha č. 1	Vývoj příjmů HZS MSK v letech 2010 – 2014 (v tis. Kč)
Příloha č. 2	Vývoj výdajů HZS MSK v letech 2010 – 2014 (v tis. Kč)
Příloha č. 3	Rozvaha HZS MSK k 31. 12. 2010 - 2014
Příloha č. 4	Horizontální analýza rozvahy HZS MSK
Příloha č. 5	Vertikální analýza rozvahy HZS MSK
Příloha č. 6	Výkaz zisku a ztráty HZS MSK k 31. 12. 2010 – 2014
Příloha č. 7	Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty HZS MSK
Příloha č. 8	Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty HZS MSK
Příloha č. 9	Příloha ke zprávě o zásahu k účtování likvidačních prací
Příloha č. 10	Příloha ke zprávě o zásahu – úhrada za dopravní nehodu